

TALLINNA KESKRAAMATUKOGU

2011. A TEGEVUSE ARUANNE

Tallinn 2012

SISUKORD

1. Põhilised tegevussuunad	4
1.1 Arendustegevus.....	5
1.1.1 Arendustegevus 2011. aastal.....	5
1.1.2 Raamatukoguvõrk	7
1.1.3 Arendustegevus infotehnoloogia vallas	7
1.1.3.1. Arvutivõrgud.....	8
1.1.3.2. Serverid	9
1.1.3.3 Riistvara	9
2. Juhtimine.....	10
2.1 Struktuur, töökorraldus	10
2.2 Raamatukogude tegevust reguleerivad dokumendid	11
2.3 Nõukogud.....	11
2.4 Töö koordineerimine ja koostöösuhted.....	13
3. Eelarve kasutamine	13
3.1 Investeeringud.....	14
3.2 Omatulu.....	14
4. Raamatukogu haldusjuhtimine.....	15
4.1 Haldustegevus	15
4.1.1 Raamatukogu ruumid ja asukoht	16
5. Personali juhtimine ja areng.....	16
5.1 Ülevaade täienduskoolitustest, keskraamatukogu osa koolituse korraldamisel	16
5.2 Erialahariduse omandamine	18
5.3 Keskraamatukogu osa koolituste korraldamisel erialaringkonnale	18
5.4 Töötajate tunnustamine	19
6. Kogud.....	20
6.1 Komplekteerimine.....	21
6.1.1 Raamatute ostud.....	21
6.1.2 Auviste ostud	22
6.1.3 E-raamatute ostud	22
6.1.4 Annetused	22
6.1.5 Perioodika	24
6.1.6 Ilukirjanduse osakaal 2011. a juurdetulekus.....	24
6.1.7 2011. aastal juurdetulnud teavikute kasutatavuse analüüs.....	24
6.2 Töö kogudega.....	26
6.2.1 Kustutamine	26
6.2.2 Teavikute müük	26
6.2.3 Teavikute tehniline töötlemine	26
7. Kataloogitöö.....	26
8. Raamatukoguteenused	27
8.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine.....	27
8.2 Raamatukogu kasutamine (sh lapsed).....	28
8.2.1 Raamatukogubuss Katarina Jee	35
8.2.2 Muusikaosakond	36
8.2.2.1 Muusikaleht.....	37
8.2.2.2 Muusikaosakonna veebipäevik	37
8.2.2.3 Videosalvestiste laenusõigusega seotud tegevused	38
8.3 Laste- ja noorteteenindus	39

8.3.1 Lasteleht.....	41
8.3.2 Tallinna Keskraamatukogu laste- ja noortetöötajad teiste projektides	41
8.4 Raamatukogu kultuurikeskusena	42
8.4.1 Näitused	42
8.4.1.1 Näitused lastele ja noortele	44
8.4.2 Üritused.....	45
8.4.2.1 Üritused väikelastele	45
8.4.2.2 Üritused põhikooli alg- ja keskastme klassidele	46
8.4.2.2.1 Koolivaheaegade sisustamine	49
8.4.2.3 Üritused noortele.....	50
8.4.2.4 Üritused täiskasvanutele	51
8.4.2.5 Raamatukogupäevad	53
8.4.2.6 Muusikalised üritused	54
8.5 Raamatukogu koolituskeskusena	55
8.6 Raamatukoguteenuse turundus	57
9. Bibliograafia- ja infotöö.....	58
9.1 Andmebaaside loomine.....	59
9.2 Infopäringud.....	59
9.3 Trükised ja veebiväljaanded	60
Kokkuvõte.....	60

Tallinna elanike arv 01.01.2011 seisuga: 411 967
Üldkasutatavate raamatukogude arv: 18
Raamatukogubuss: 1

1. Põhilised tegevussuunad

Tallinna Keskraamatukogu missiooniks on edendada elukestvat õpet, kasvatada rõõmu lugemisest igas eas inimeses, pakkuda inspiratsiooni ja elamusi, luua võimalusi eneseväljenduseks ja –arendamiseks ning suhtlemiseks üksteise ja maailmaga. Raamatukogu visioon: muudame elu rikkamaks.

Aasta lõpus oli Tallinna Keskraamatukogu süsteemis 17 haruraamatukogu ja raamatukogubuss Katarina Jee. Raamatukoguteenust kasutas 73 320 lugejat (sh 15 278 last). Meie raamatukogusid külastati 1 056 919 korral (sh lapsed 200 892 korral) ja laenutati koju 1 816 660 teavikut (sh lastele 185 779). Kojulaenutuste arvust (ilma pikendamisteta) 63,7% moodustavad ilukirjanduse ja 63,8% eestikeelse kirjanduse laenutused. 2011. aastal külastati raamatukogu kodulehte 419 341 korda. Aasta lõpu seisuga oli meie raamatukogudes kokku 1 039 319 teavikut, neist 60,6% eesti ja 34,5% vene keeles, ülejäänud inglise, saksa, soome, prantsuse jt keeltes. Kogust 53% moodustab ilukirjandus.

Seoses eelarve kulude kokkuhoiuga olid 2011. aastal kollektiivpuhkuseks suletud järgmised raamatukogud: Kadrioru, Kännukuke, Männi, Nurmenuku, Pelguranna, Sõle ja Tondi raamatukogu. Valiku aluseks olevate kriteeriumidega, millised raamatukogud saata kollektiivpuhkusele, saab tutvuda 2010. a aastaaruandes.

Raamatukogubussi teenindus oli aasta alguses mitu kuud häiritud seoses sellega, et bussipeatustesse olid lükatud lumekuhjad või siis parkisid seal autod. Bussil tuli peatuda tihtipeale sada või rohkem meetrit oma peatuskohast eemal. Seoses suvepuhkusega ja osalemisega raamatukogubussipäevadel Turus ei teenindanud Katarina Jee lugejaid ajavahemikul 01.07.2011- 14.08.2011.

Hoolimata erakordselt lumisest talvest tingitud häiretest raamatukogubussi teeninduses, tõusis nii raamatukogu lugejate kui laenutuste arv. Näitajate tõus on suures osas seotud Tallinna Linnavolikogu poolt uue raamatukogu kasutamise eeskirja redaktsiooni vastuvõtmisega 27. jaanuaril 2011. Eeskirja muudatused hakkasid kehtima 01.02.2011.

2011. aastal oli raamatukogul veel mitmeid väljakutseid: eurole üleminekuga seotud tegevused, peaaegu kõik raamatukogus kasutusel olevad eritarkvarad vajasisid täiendusi või muudatusi (vt ptk 1.1.3), alustati e-raamatute laenamis- ja lugemiskeskonna tarkvara arendamist, avalik-õiguslike nõuete jaotamine Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koja poolt, vajadus suhelda Riigihangete vaidlustuskomisjoniga ja Tallinna Halduskohtuga (viimasega lausa kahel korral), erinevatel teemadel (üritused, e-raamatud, riigirahade sihtotstarbeline kasutamine) suhtlemine meediaga.

Lisaks erinevatele koolitustele ja erialapäevadele, korraldas Tallinna Keskraamatukogu esimest korda rahvusvahelise konverentsi „To (too?) Public:

Library Marketing and Public Relations in Public Libraries Today“ ja üleriigilise lasteraamatukoguhoidja päeva.

Aasta lõpus sattusid rahvaraamatukogud, sh Tallinna Keskraamatukogu kui Eesti suurim ja üleriigilisele meediale kõige lähemalasuv rahvaraamatukogu paariks kuuks meedia huviorbiiti kultuuriminister Rein Langi avalduste tõttu, mis puudutasid riigi toetuse sihtotstarbelist kasutamist. Antud teema pikka aega nii meelel kui keelel mitmetel raamatukoguhoidjatel ja ka raamatukogu külastajatel, mõjutades mingil määral ka viimaste lugemisvalikut.

1.1 Arendustegevus.

1.1.1 Arendustegevus 2011. aastal

Personali arendamise osas võib esile tuua enamatel koolitustel osalemise võimalust võrreldes aastaga 2010. Seda võimaldasid raamatukogu sisekoolitused ja muud tasuta koolitused. Keskenduti arvutikasutusoskuste arendamisele, mis aitavad parandada tööülesannete täitmise kiirust ja raamatukogus arvuti kasutajate juhendamise ja õpetamise kvaliteeti. Jätkusid töötajate vahetuse projektid ja raamatukogu-sisene infootsingu võistlus. 2012. aastal on plaanis arendada vene kaasaegse kirjanduse ja e-raamatute alaseid teadmisi ning noortetööd. Samuti jätkatakse raamatukoguhoidja erialaoskuste, lastetöö ja kirjanduse alaste teadmiste arendamist.

IT arendustes oli põhiorõhk eritarkvarade täiendamisel ja muutmisel ning e-raamatute laenamis- ja lugemiskeskonna loomisel.

Intranetis tehti väiksemaid muudatusi, et muuta see töötajatele kasutajasõbralikumaks. Näiteks lisati töötajatele videojuhendeid.

Raamatukogu vabatahtlikud aitasid kaasa lugejateeninduse kvaliteedi parendamisele: aitasid korraldada ja läbi viia erinevaid üritusi, kasutajakoolitusi ning tegelesid ka sisetöödega nagu nt tagastatud raamatute riiulitele paigutamine, uute raamatute töötlemine, kirjandusnimestike täiendamine jms, aitasid tutvustada lugejatele raamatukogu teenuseid. Vabatahtlike oli eri rahvusest (nt ka Türgist), vanuses ja soost. Kuna viimastel aastatel on raamatukoguhoidjate töökoormus märgtavalt suurenenud, oli vabatahtlike abi eriti teretulnud.

Lugejateeninduse seisukohast on oluliseks muutuseks ka see, et 2011. aastast on lugejatel veel üks võimalus raamatukoguga suhtlemiseks. Nimelt, raamatukogu kodulehe põhilehele lisandus võimalus lugemissaali raamatukoguhoidjaga suhtlemiseks reaajas läbi Skype'i.

Uue ja lugejasõbralikuma põhilehe arenduses sai valmis põhikujundus ja suurem osa kodulehe sisust on vanalt lehelt ka üle viidud. Loodame avalikustada selle 2012. aasta jooksul.

Lastelehele lisati lihtne otsing ja täpsem otsing Lastelehelt info otsimiseks. Avalehele lisati lastele muusikaline tervitus. Lastelehel on nüüd ka joonistamise võimalus. Uuenes Miti küsimustik, mis tänu animeeritud Mitile näeb põnevam välja. Lastelehele pandi üles kaks videot (meisterdamine ja raamatukogu poolt väljaantud lasteraamatu

esitlus) ja Tallinna Keskraamatukogu poolt väljaantud e-raamat “Suvevaheaeg koolis”. Alustati venekeelse Lastelehe loomisega – avalikustatakse 2012. aastal. 2012. aastal lisandub Lastelehele lugemist õpetav mäng, mis sai nimeks “Tähekodu” ning millele saime toetust Eesti Hasartmängumaksu Nõukogult.

2011. aastast avaneb Muusikaleht helisignatuuri saatel. Lisandus uus virtuaalnäitus, mis on pühendatud Edgar Arro 100. sünniaastapäevale. Arendamisel on järgmised muusikaosakonna e-teenused: interaktiivne kasutajakoolitusprogramm, mis aitab lugejal iseseisvalt spetsiifiliste muusikaotsingutega hakkama saada ja virtuaalne kontserdisaal, kus võib näha raamatukogu poolt korraldatud kontserte.

Haruraamatukogudes jätkati lapsesõbraliku keskkonna arendamist, lugemispesade tegemist. 2011. aastal alustati muusikaosakonda lastele mõeldud ala Mufila (lühend mõistest muusika ja film lastele) rajamist. Muusikaosakonna ruumilahendus ja kogu paigutus on seni olnud pigem täiskasvanu- kui lapsesõbralik. Mufila loomisega soovime tekitada keskkonna, kus lapsed tunneksid end mugavalt ning nende mõeldud teavikud on neile sobiva suurusega riulile eraldi välja tõstetud. Mufila võimaldab pöörata lastele rohkem tähelepanu, pakkuda neile eakohast tegevust ja korraldada väiksemaid lasteüritusi. Nii on raamatukoguhoidjal hõlpsam suunata lapsi muusikamaailma rikkuse juurde. Mufila valmimine ning avamine peaks toimuma 2012. aasta esimesel poolel.

Mugavamaks muutus raamatukogubussi lugejatel teavikute osas info otsimine. E-kataloogi ESTER tekitati uus skoop “Tallinna Keskraamatukogu BUSS varukogu”, mis võimaldab lugejatele parema ülevaate sellest, milliseid raamatuid on võimalik bussi tellida.

Peamaja eestikeelse kirjanduse osakonna kojulaenutuse ja lugemissaali lugejad võivad rõõmustada avakogu juhi üle, st e-kataloog ESTER näitab ära neile huvipakkuva raamatu asukoha raamaturiiulis.

2011. aastast on lugejatel võimalik eestikeelse ja võõrkeelse kirjanduse osakondades teha tutvust iPadiga ja e-lugeriga Elonex 621EB.

2007. aastal alustatud teenus, kus lugeja võib laenatud teavikud tagastada ükskõik millisesse Tallinna Keskraamatukogu teenindusüksusesse, on muutunud väga populaarseks. Teistesse raamatukogudesse tagastati 2011. aastal 86 388 raamatut (2010. aastal 73 664, 2009. aastal 40 763). Aktiivselt kasutati antud teenust ka raamatukogubussi ja osade haruraamatukogude kollektiivpuhkustel. Endiselt korraldame antud teenust majandusbussi baasil ning bussi hõivatuse tõttu on raamatute jõudmine n.ö koduraamatukokku väga aeglane. Tagamaks tagastatud teavikute kiire liikumine raamatukogude vahel, on vajalik hankida ka teine kaubabuss.

Jätkati võlglastele ettekirjutuste tegemist ning täitmata ettekirjutuste edastamist kohtutäiturile sundtäitmiseks, et parendada kirjanduse kättesaadavust.

1.1.2 Raamatukoguvõrk

2011. aastal raamatukoguvõrgus muutusi ei olnud.

On kahetsusväärne, et nii suure elanike arvuga linnaosas nagu Lasnamäe on vaid kaks haruraamatukogu. Kahjuks ka raamatukogubuss üksinda ei lahenda antud piirkonnas olukorda, kus raamatukoguteenus on paljudele kättesaamatu. Rahvaraamatukogu seadus ütleb, et üle 10 000 elanikuga linnas peab olema vähemalt üks rahvaraamatukogu keskmiselt iga 15 000 elaniku kohta, seega Lasnamäel peaks olema kokku 7 haruraamatukogu.

1.1.3 Arendustegevus infotehnoloogia vallas

2011. aasta oli raamatukogule eritarkvarade arenduste ja parenduste aasta. Uueks ja kõige rohkem diskussiooni tekitanud tarkvaraks oli e-raamatute laenamis- ja lugemiskeskonna tarkvara, mille tegemiseks saadi toetust Kultuuriministeeriumilt ja Hasartmängumaksu Nõukogult.

E-raamatukogu loomiseks korraldatud riigihanke võitis Eestis kõige enam e-raamatuid tootev firma Eesti Digiraamatute Keskus. Maikuus riigihange vaidlustati Riigihangete vaidlustuskomisjonis. Tallinna Keskraamatukogule oli see esimene kord, kui meie poolt korraldatud riigihange vaidlustati. Vaidlustus jäeti Riigihangete vaidlustuskomisjoni poolt rahuldamata. Juunikuus kaevati Riigihangete vaidlustuskomisjoni otsus Tallinna Halduskohtusse. Halduskohus otsustas jätta esialgse õiguskaitse taotluse rahuldamata. Juuliku lõpus kaebusest loobuti.

E-raamatute laenamis- ja lugemiskeskonna BETA versioon avati lugejatele 31. jaanuaril 2012. Keskkond sai nimeks ELLU. Keskkonna administreerimisliidese alla kuuluvad komplekteerimismoodul, e-raamatute metadata andmebaasi ja lugejate andmebaasi andmete töötlemine, kasutajate administreerimine, laenutuste vormistamine, süsteemi parameetrite haldamine ja statistiliste aruannete tabelid. Lugeja liidese on avaleht üldise e-raamatukogu informatsiooni ja raamatukogu poolt ostetud e-raamatute nimekirjadega ja laenamiskeskond, milles saab registreeritud lugeja e-raamatute laenamise ise vormistada. Laenamiskeskonna osaks on lugemiskeskond, milles laenatud e-raamat lugemiseks avatakse.

2011. aastal täiendati, muudeti ja uuendati versioone järgmistel eritarkvaradel: aruannete generaator, inventeerimistarkvara, etiketiprinteri tarkvara, DocLogix, arvutite broneerimissüsteem, arvutite haldamise tarkvara CafeDog, Lepingugeneraator (vajalik ID-kaardiga lugejaks registreerimiseks). Ühiselt ELNET Konsortsiumi raamatkogudega telliti muudatused tarkvarale Laenuti ja Tallinna Keskraamatukogu jäi kasutama versiooni ELNET-ID 7.

Kasutusel olevate eritarkvarade täiendamised või muutmised olid tingitud järgmistest põhjustest: uue ID-kaardi tarkvara väljalaskmine riigi poolt, eurole üleminek, statistiliste aruannete täpsustamine, töötajate töö lihtsustamine, tarkvara universaalsemaks muutmine, ühildumatus uue operatsioonisüsteemiga Windows7.

Raamatukogu ürituste fotode kuvamiseks oli kasutusel vabataarkvara Gallery2, nüüd on selleks vastavalt meie vajadustele kohandatud tarkvara uus versioon Gallery 3. Kunstnikule osteti CORELDRAW GRAPHICS SUITE X5 UPG ENG – versiooniuuendus olemasolevale tarkvarale. Kontsertide ja ürituste filmimiseks ja DVD-dele salvestamiseks osteti tarkvara NERO MULTIMEDIA SUITE 10. 2011.

Edasi arendati e-kogude andmebaasi tarkvara, osad arendused valmivad aastal 2012.

Lepingute digiallkirjastamisel kasutame AS Sertifitseerimiskeskuse identifitseerimisteenust. Kasutusel olnud kontoripakett (kuni 400 päringut kuus) tuli maikuus vahetada paketi vastu, milles oli piirväärtuseks 1000 päringut kuus ja kuutasu kahekordistus. Selle muudatuse tingis veebruaris kehtima hakanud raamatukogu kasutamise eeskirja uus redaktsioon, kus muutus ka lugeja vastutus, mistõttu hakati lugejatega uusi lepinguid sõlmima. Lepingu generaatori tarkvara andmebaasis oli aasta lõpus 7282 lepingut.

Juurde osteti 10 CafeDogi ja 10 kontoritarkvara MSOffice litsentsi (viimaseid kokku nüüd 130).

2012. aastal on vaja hakata otsima alternatiivi lugejaarvutite haldamiseks kasutatavale CafeDogi tarkvarale, sest seda saame kasutada seni, kuni meil on lugejaarvutites ja terminalides kasutusel operatsioonisüsteem Windows XP. Kõige optimaalsem oleks leida avatud koodiga vabavaraline tarkvara, mida saaks arendada ja ühendada Broneerimissüsteemiga.

1.1.3.1. Arvutivõrgud

2011. aastal raamatukogu arvutivõrkudes enam suuri töid teha ei olnud, kuna kahel eelneval aastal said kõige olulisemad tööd tehtud (VPN-i rakendamine üle raamatukogusüsteemi, vanade võrguseadmete väljavahetamine, võrgukiiruste tõstmine osadel haruraamatukogudel, võrgukappide vahetamine suuremate vastu seadmete lisandumise tõttu).

Elisa viis lõpuks oma tehnilise valmisoleku tasemele, mis võimaldas tal pakkuda meie haruraamatukogudele võrgukiiruse tõstmist. Võrgukiirust tõsteti Kännukuke, Männiku, Nõmme, Pelguranna, Pirita ja Tondi raamatukogudes. Kadrioru raamatukogu võrgukiiruse tõstmiseks on vaja väljapool maja vedada eraldi kaabel, mille eest peaksime ise tasuma. Kalamaja jäi kiirusele 8/1 Mbit/s, mis on tööks piisav.

2011. aastal telliti väiksemaid töid haruraamatukogudes võrgu kaabelduse või võrgupistikute parandamiseks (Pirita, Sõle, Pelguranna, Laagna raamatukogudes), kaablite ja võrgupistikute paigaldamiseks arvutitöökohtade lisamiseks (eestikeelse kirjanduse osakonna lugemissaalis, Sääse raamatukogus).

Peamajas tõsteti arvutivõrgu töökindlust ja WiFi kvaliteeti.

Aasta lõpus tekkis probleem raamatukogubussi 3,5G ruuteriga, mis tuli lasta EMT poolt asendada uuega.

Lugejateeninduse kvaliteedi tõstmiseks osteti juurde kahe toruga traadita telefone, mis võimaldavad suunata kõne raamatukogu ühelt korruseelt teisele korrusele ja liikuda raamaturiulite juurde koos telefoniga, st ei teki vajadus panna lugejat ootele ja raisata sellega lugeja aega.

Esimest korda tehti kahe raamatukogus toimunud ürituse (Aleksander Sibulale pühendatud erialapäev ja vestlusring „Kes kardab Dante Alighierit?“) otseülekanne internetti. Aasta lõpus tundis huvi meie töö vastu Lipetski raamatukogu Venemaalt, Skype konverentsil tutvustas võõrkeelse kirjanduse osakonna juhataja kolleegidele raamatukogu kodulehte ja töötajatele mõeldud intranetti.

1.1.3.2. Serverid

2011. aastal jätkus serverite virtualiseerimine ja rakenduste ümbertõstmine.

Virtuaalserverite loomine oli vajalik eritarkvarade ja rakenduste paremaks haldamiseks ning turvalisuse tõstmiseks. Aasta lõpuks oli meil neljas füüsilises serveris kokku üheksa virtuaalserverit. Sõltuvalt serverites olevate eritarkvarade ja rakenduste kasutusest ning turvanõuetest paiknevad serverid kas sisevõrgus või tulemüüriga kaitstud turvatsoonis.

f

1.1.3.3 Riistvara

Lugejatel vahetati välja 2004. aastal ja töötajatel 2005. aastal ostetud arvuteid. Lugejate arvutid vahetati välja terminalide vastu. Kokku osteti 10 terminali. Töötajate arvutite väljavahetamiseks osteti kokku 34 arvutit.

Aasta jooksul on lisatud töötajatele üks arvuti peamaja eestikeelse kirjanduse osakonda, üks Laagna raamatukokku ja üks IT-osakonda ürituste internetti ülekandmiseks, mis on reservis ja muudeks töödeks ei kasutata. Lugejatele lisandus üks arvutitöökoht võõrkeelse kirjanduse osakonna arvutisaali ja kaks Säase raamatukokku. Eestikeelse kirjanduse osakonnas vahetati kolm sülearvutitöökohta tavaarvutite vastu.

Otsinguarvutite väljavahetamine rotatsiooni korras on olnud pidev protsess, mis lõppes 2010. aasta novembris, kui otsinguarvutiteks said paigaldatud 2004. aastal ostetud arvutid. Sel aastal tuli neid arvuteid vahetevahel välja vahetada, sest vanad lakkasid erinevatel põhjustel töötamast.

Jätkus kineskoopmonitoride väljavahetamine – neid on jäänud veel vaid üksikutesse kohtadesse otsinguarvutite juurde. Aasta jooksul hangiti 20 LCD monitori, et välja vahetada 2005. aasta partii rikkiläänud monitore või panna neid uutele töökohtadele.

Vananema hakkavad vöötkoodilugejad – esimesed mudelid ST3210 ja ST3215 on ostetud 10 aastat tagasi. Remonti vajab ka üks etiketiprinter – esimesed neist on ostetud 2006. aastal ja olnud intensiivses kasutuses.

Raamatukogu riistvara täienes ühe traadita käsiterminali Dolphin 9900 ja laadimisjaama võrra. Selle vajaduse tingis kogude inventuuri tegemine suurtes haruraamatukogudes, et neis saaks inventuuri läbi viia kuu aja jooksul (kolme töötaja ja käsiterminaliga peaks see olema võimalik).

Laste- ja noorteürituste ning koolituste läbiviimiseks uusi sülearvuteid ja videoprojektoreid 2011. aastal juurde ei hangitud, küll aga osteti juurde kõlareid (5 paari) ja lugejatele nt uudiste ja muusika kuulamiseks 30 paari kõrvaklappe.

2011. aasta lõpuks oli raamatukogus kasutusel 15 A3 kontorikombaini (printer, skanner, koopiamašin) ja üheksa A3 koopiamašinat, 24 A4 formaadis printerit (neist 1 värvilaserprinterit), kaks A3 formaadis värvilaserprinterit, neli A4 formaadis kontorikombaini, neli A4 formaadis lauaskannerit töötajatel ning 12 A4 formaadis lauaskannerit lugejatel. Lugejatele meeldetuletuste väljatrükkimiseks on kokku 41 etiketiprinterit. Üks termoprinter on töötlusosakonnas ajakirjadele vöötcodeiribade trükkimiseks.

Lisaks arvutitesse sisseehitatud ID-kaardi lugejatele on kasutusel väliseid ID-kaardilugejaid. Kõik laenusarvutid on nendega varustatud lugejate teenindamiseks, samuti on neid lugejate terminalide taga.

2011. aasta lõpus oli 39 otsingutöökohta teavikute otsimiseks e-kataloogist ESTER, millest kolm on terminalid (HP T5730) ja 36 arvutit (ML Cel 2400 OS-iga Windows XP Home). Lugejatöökohti on kokku 169, millest sülearvuteid 26 (sh kahes arvutiklassis kokku 25). Lugejate kasutuses on 90 terminali (HPT5730, HPT5730v, HPT5740) ja arvutid ML 550 või ML350 OS-iga Windows XP Pro. On jäänud veel mõned vanad MLCel 2400. Lisaks on lugejate kasutada peamajas kaks infokioskit (üks vabaks infootsinguks ja teine Lugejavärvana külastuste registreerimiseks).

Töötajate arvuteid on kokku 154, millest 25 on sülearvutid. Sülearvutitest viis on väga vanad ja vajaksid väljavahetamist (toodetud aastal 2000 või varem). Töötajate arvutiteks on peamiselt ML350 (juhatajatel), ML550, ML530, ML540 (laenuslettides ja administratsioonis).

2. Juhtimine

2.1 Struktuur, töökorraldus

2011. aastal võeti osa Tallinna linna sotsiaalsete töökohtade projektist, tööd võimaldati raamatute kiletajatele ja raamatukoguhoidja abile. Need kolm töökohta loodi töötlusosakonna juurde.

2011. aastal muutus võõrkeelse kirjanduse osakonna koosseis 0,5 ametikoha võrra väiksemaks ja avalike suhete osakonna koosseis 0,5 ametikoha võrra suuremaks, eestikeelse kirjanduse osakonnas muudeti töökorraldust, mille käigus loodi üks raamatukoguhoidja ametikoht juurde ja likvideeriti raamatukoguhoidja-noorsootöötaja ametikoht. Infotehnoloogia osakonnas muudeti töökorraldust, mille käigus loodi infosüsteemi peaspetsialisti ja veebihalduri ametikohad ning likvideeriti IT-peaspetsialisti ja e-teenuste peaspetsialisti ametikohad.

2.2 Raamatukogude tegevust reguleerivad dokumendid

Raamatukogu juhindub oma tegevuses riigi, sh rahvaraamatukogu seadusest, rahvaraamatukogu töökorralduse juhendist, isikuandmete kaitse seadusest, avaliku teabe seadusest, autoriõiguse seadusest, tsiviilseadustiku üldosa seadusest, võlaõigusseadusest, haldusmenetluse seadusest, kohtutäituri seadusest, täitemenetluse seadustikust, halduskohtumenetluse seadustikust, tsiviilkohtumenetluse seadustikust ja Tallinna linna õigusaktidest, UNESCO rahvaraamatukogude manifestist, Tallinna Kultuuriväärtuste Ameti juhataja käskkirjadest ning raamatukogu põhimäärusest.

01.02.2011 muutus Tallinna Keskraamatukogu kasutamise eeskiri. Eeskirja lisati uus paragrahv, mis reguleerib ID-kaardi kasutamist raamatukogu lugejakaardina. Eeskirja lisati ka see, millisesse andmebaasi kantakse arvuti- ja broneerimissüsteemi kasutajate andmed ning ID-kaarti lugejakaardina kasutavate isikute digitaalalkiri.

Kui varasem kasutamise eeskirja redaktsioon lubas korraga laenata 20 teavikut, siis alates 01.02.2011 saab laenata kuni 30 teavikut. Kui varem saadi Minu ESTER kaudu pikendada ise raamatute tagastamistähtpäeva ühe korra, siis nüüd on võimalik pikendada tähtpäeva kaks korda, kui raamatuid ei vaja teised lugejad. Samuti saab nüüd võlgnevuse korral, mil ühel või enamal raamatul on tähtaeg juba möödunud, pikendada nende raamatute tagastamistähtpäevasid, mille tähtpäev ei ole veel kätte jõudnud. Teavikute kojulaenamise õiguse annab nüüd alla 18-aastasele (varem oli alla 16-aastasele) isikule vanema või eestkostja kirjalik nõusolek.

2011. aastal uuendati Tallinna Keskraamatukogu sisekorda ja internetitöökoha kasutamise eeskiri liideti raamatukogu sülearvuti kasutamise eeskirjaga üheks arvutitöökoha kasutamise eeskirjaks.

2.3 Nõukogud

Tallinna Keskraamatukogul on kaks nõukogu: komplekteerimisnõukogu ja töökeskkonnanõukogu.

2011. aastal alanud diskussioon komplekteerimise teemadel raamatukogude ja kultuuriministeeriumi vahel meedia vahendusel toob 2012. aastal kaasa Tallinna Keskraamatukogu komplekteerimispõhimõtete ümbersõnastamise. Uue sõnastuse aluseks võetakse Kultuuriministeeriumi ja Tallinna Kultuuriväärtuste Ameti vahel sõlmitud riigieelarvelise toetuse kasutamise leping.

Raamatukogu kohustub vähemalt 50% teavikute toetuse summa eest ostma raamatukogu peamajja ja igasse haruraamatukogusse allpool loetletud teavikud:

tuleb osta kõik:

- SA Kultuurileht väljaanded: Akadeemia, Keel ja Kirjandus, Kunst.ee, Looming, Loomingu Raamatukogu, Muusika, Õpetajate Leht, Sirp, Täheke, Teater.Muusika.Kino., Vikerkaar;

- Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali aastapreemia saanud või nomineeritud raamatud;
- riigi kultuuri aastapreemia saanud raamatud.

valikuliselt:

- Kultuurkapitali poolt toetatavaid kultuuriajakirju (arvestades haruraamatukogude lugejate sihtgruppide vajadusi): Hea Laps, Tallinn, Võšgorod, Tuna, Värske Rõhk, Kultuuri KesKus;
- raamatuid, mis on saanud järgmised auhinnad: Balti Assamblee kirjandusauhind (Eesti autor või eestikeelsed tõlked), Euroopa Kirjandusauhind (kas Eesti autor või tõlked), Põlvepikuraamatu konkursi laureaadid, Paabeli, Aasta Rosina, Nukitsa auhinnad, Eesti Lastekirjanduse Keskuse ja kirjastuse Tänapäev lastekirjanduse ja noorsooromaanivõistluse auhinnatud tööd, konkursi „25 kaunimat raamatut + 5 kaunimat lasteraamatut“ auhinnatud tööd;
- Eesti Lastekirjanduse Keskuse lastekirjanduse soovitatud teavikuid;
- Kultuuriministeeriumi programmidest (sh kultuuriruumid) toetust saanud trükiseid;
- Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali soovitatud teavikuid;
- valikul Haridus- ja Teadusministeeriumi toetatud kultuuriajakiri Oma Keel;
- valikul erialajakiri Raamatukogu;
- valikul teoseid sarjast „Eesti Mõttelugu“;
- valikul teoseid sarjast „Avatud Eesti Raamat“.

Kultuuriministeeriumis koostatud loetelu on jäänud ühekülgseks ning on liialt kultuuriperioodika, eesti kirjanike ilukirjanduslike teoste ja nende vahendajate poole kallutatud. Komplekteerimiseks tehtud ettekirjutuste koostamine oleks eeldanud eelnevalt põhjalikumalt analüüsi komplekteerimisele kui tervikule, kaasates raamatukogusid ja uurides, kui palju on raamatukogudel võimalik osta oma kogudesse Eesti päevalehti, ajakirju, mitteilukirjanduslikke teavikuid, erinevaid teatmeteoseid ja väärt tõlkeilukirjandust, mis arendavad isiksust, Eesti ühiskonda ja kultuuri tervikuna.

Tallinna Keskraamatukogule on ette nähtud kasutada toetuse summast 50% loetelus märgitud trükistele. Nõude mittetäitmisel küsitakse kogu toetussumma tagasi. Lugejatele mitmekesisema valiku pakkumiseks ja selleks, et kindlustada nõude täitmine, oleks vajalik loetelu laiendada ka nendele trükistele, mis on saanud toetust mistahes kultuurkapitali sihtkapitalilt, kõikidele riigiasutuste ja nende toel välja antud teavikutele, Eesti muusikale ja filmile, eesti autorite e-raamatutele, Eesti kultuuri käsitlevatele teostele jms.

Komplekteerimisenõukogu tõdeb, et rahvaraamatukogude komplekteerimise osas on diskussioon vajalik ja kõikide osapooltega.

Töökeskkonnavolinikud tutvusid töökeskkonna olukorraga haruraamatukogudes ja osakondades ning tegid majandusosakonnale vastavad ettepanekud. Parandati töökohtade ergonoomikat ja töötajate töötingimusi, nt paigaldati kohtvalgustusi, hangiti ribikardinaid ja uusi töötoole.

2.4 Töö koordineerimine ja koostöösuhted

Tallinna Keskraamatukogu kuulub ELNET Konsortiumisse. Raamatukogu töötajad osalevad erinevate töörühmade töös (haldurite kogu, teenuste töörühm, digiteerimise ja mikrofilmimise töörühm, kataloogimise ja nimenormandmete töörühm, liigitamise ja märksõnastamise töörühm, andmebaasi ISE töörühm). Tallinna Keskraamatukogu töötaja kuulub ka ERÜ koduloobibliograafia töörühma.

Head suhted on Tallinna Ülikooli ja Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemiaga, millest viimases annab raamatukogu direktor Kaie Holm loenguid raamatukogude juhtimisest ning oli 2011. aastal ka lõputööde komisjonis. Eelmisel aastal sooritas Tallinna Keskraamatukogus praktikat 11 üliõpilast, sh 3 kantselei- ja personaliosakonnas.

Igapäevaselt teeb raamatukogu koostööd erinevate asutustega. *Vt ka 8.2, 8.3, 8.4,8.5.*

3. Eelarve kasutamine

Raamatukogu tegevuskulude kinnitatud eelarve 2011. aastal oli 2 230 517 eurot (ei sisalda investeeringuid, sh raamatute ostmist) (suurenemine võrreldes 2010. aasta kinnitatud eelarvega 1,8%), täpsustatud eelarve oli 2 270 999 eurot. Tegevuskulude eelarve täitmine oli 2 270 914 eurot. „Tallinna linna teise abipaketi linnaelanikule ja ettevõtjale 2011-2012“ raames ja seoses kolme sotsiaalse töökoha loomisega erivajadustega inimestele eraldati Keskraamatukogule täiendavalt 6785 eurot.

Tööjõukulud (sisaldab ka erisoodustust ja erisoodustuselt makstavaid makse) olid 2011. aastal 1 536 088 eurot (suurenemine võrreldes eelmise aastaga 0,23%). Tööjõukulud moodustasid tegevuskulude eelarvest 67,6% (2010. aastal 69,5%). 2011. aastal oli töötajate koosseisus 154 ametikohta nagu ka 2010. aastal. Töötajate töötasu oli eelmise aasta tasemel.

2011. a majanduskuludeks kasutati (kõik kulud va tööjõukulu, liikmemaksud, käibemaks majanduskuludelt ja investeeringud põhivarasse) (kõik summad edaspidi ilma käibemaksuta) 603 789 eurot, mis oli 6,2% enam kui eelmisel aastal. Kuna paljudes valdkondades hinnad tõusid, samas eelarve peale varasemate aasta kärpeid praktiliselt tõusnud ei olnud, siis tuli eelarvet kasutada ka sel aastal väga säästlikult.

Lähetuskuludeks oli võimalik kasutada 4449 eurot (sisaldab ka toetussummasid Kultuuriministeeriumist ja Kultuurkapitalist) (suurenemine võrreldes eelmise aastaga 95%). Koolituskuludeks kasutati 8256 eurot (suurenemine võrreldes eelmise aastaga 11,8%).

Hoonete haldamiseks kasutati 316 873 eurot (vähenemine võrreldes eelmise aastaga 13%). Kuigi 2011. aasta algus oli väga külm ja lumerohke, mis suurendas kulusid hoonete haldamisele, siis sügis ja talve algus olid suhteliselt soojad, mis võimaldas hoonete haldamisele kulutada vähem ning vabanenud vahendeid kasutada vajaliku inventari ostmiseks (inventari majanduskulud 26 651 eurot, suurenemine võrreldes eelmise aastaga 155%). Halduskulude kokkuhoid võimaldas lisaks hankida

turvavärvad Laagna ja Pirita raamatukogule ning köitjale pabergiljotiin (kulu põhivara soetamiseks kokku 15 790 eurot).

Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kuludeks kasutati 111 210 eurot (selle hulgas e-raamatute laenamis- ja lugemiskeskonna tarkvara loomiseks toetustena saadud 26 772 eurot) (suurenemine võrreldes eelmise aastaga 55,2%).

Linnaelarvest telliti perioodikat summas 69 788 eurot (koos käibemaksuga) (suurenemine võrreldes eelmise aastaga 9,2%) ja teavikuid (va perioodika) osteti 120 800 euro (koos käibemaksuga) eest (samas summas ka 2010). Linnaelarvest kulutati teavikute komplekteerimiseks seega kokku 190 588 eurot (koos km).

Riigi poolt anti toetust Keskraamatukogule summas 353 715 eurot, sellest Kultuuriministeeriumi poolt teavikute ostmiseks 317 672 eurot (2010. a 313 610 eurot), tegevuskuludeks 320 eurot ning erinevate projektide toetuseks kokku 28 031 eurot. Hasartmängumaksu Nõukogult saadi erinevate projektide toetuseks 7691 eurot ning Eesti Kultuurkapitalilt 2760 eurot. Ka 2012. aastal peame taotlema fondidest ja Kultuuriministeeriumist toetust oma projektide realiseerimiseks.

3.1 Investeeringud

Tallinna linna 2011. aasta eelarves Keskraamatukogule investeeringuid ei eraldatud.

3.2 Omatulu

Omatulu laekumist planeeriti 132 095 eurot, kuid suudeti täita summas 123 619 eurot, seega 2011. aasta omatulu eelarveline plaan jäi täitmata. Üheks mittetäitmise põhjuseks oli kohtutäiturite töö ümberkorraldamine. 2011. aastast hakkas avalik-õiguslike nõuete jaotamisega tegelema Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koda, kuid süsteemi käivitamine võttis väga kaua aega. Tallinna Keskraamatukogu sai hakata ettekirjutusi edastama alles aprillist ning esitama täitmisavaldusi läbi Koja alles maikuust. Seega hakkasid laekuma tulud võlgnevuste likvideerimisest mitte aasta algusest nagu planeeritud, vaid alles II kv lõpus. Samuti olid laekumised väiksemad võrreldes eelmise aasta sama perioodiga.

Alatäidetuks jäi ka ruumide kasutamise eelarve. Kui varasematel aastatel sõlmisid koolitusfirmad ruumide kasutamiseks pikaajalised lepingud, siis viimastel aastatel on lepinguid vähe ning ruumide kasutamine on ebakorrapärane ja juhuslik.

Kommunaalteenuste edasimüügist teeniti 24 457 eurot (vähenemine võrreldes eelmise aastaga 4,5%, tulu planeeritust väiksem laekumine on seotud sooja sügisega). Raamatukoguruumide kasutusele andmisest teeniti 1640 eurot (vähenemine võrreldes eelmise aastaga 6,5%). Raamatukogule mittevajalike raamatute müügist laekus 2332 eurot (kasv võrreldes eelmise aastaga 47%). Kohtutäiturid kandsid Keskraamatukogule võlgnevustega seotud summasid 17 925 euro eest.

Raamatukogu teenuste eest laekus kokku 93 802 eurot (võrreldes 2009. aastaga vähenes antud tulu 5,5%). Võrreldes teenuste laekumist eelmise aastaga erinevate teenuste lõikes, siis vähenemine oli kõikide teenuste osas, v.a skaneerimisteenus (laekumine 105 eurot, kasv 69%) ja laekumine rikitud või tagastamata teaviku hüvitamisest (laekumine 169 eurot, kasv 39,7%). Lugejad maksid raamatukokku tasu viivitatud aja eest 57 326 eurot (võrreldes 2010. aastaga vähenemine 10,8%). Paljundus- ja printimisteenuse eest laekus 8059 eurot (kasv võrreldes eelmise aastaga 1,8%), raamatukogukaarte müüdi 9603 euro eest (vähenemine 17%).

4. Raamatukogu haldusjuhtimine

4.1 Haldustegevus

Et kindlustada tehnovõrkude häireteta töö, sõlmiti aastased hoolduslepingud soojasõlmede, elektripaigaldiste, ventilatsiooni- ja kliimaseadmete, valveseadmete ja liftide hooldamiseks, kokku 22 848,81 euro eest. Lisaks lepingulistele hooldustöödele remonditi valveseadmeid, vahetati akusid, paigaldati täiendavalt andureid, paigaldati uued paanikanupud peamaja garderoobi ja eestikeelse kirjanduse osakonna kojulaenutusse.

2011. aasta soetati: turvavärvad Laagna ja Pirita raamatukogule; aktivaatorid ja deaktivaatorid Nõmme, Laagna ja Pirita raamatukogudele; pabergiljotiin köitjale; värviprinter kunstnikule; kompressor raamatukogubussile; magnetoola Kalamaja, Nõmme, Pääsküla ja Torupilli raamatukogudele; mikrofoni ja juhtmeta mikrofoni avalike suhete osakonnale; jalgrattahoidja Laagna raamatukogule; 14 töötooli ja külastajatoolid teenindusosakondadele ja haruraamatukogudele; sirmid Nõmme ja Pääsküla raamatukogudele; tugitoolid ja arvutilauad eestikeelse kirjanduse osakonnale; lauad, riulid ja lugejatoolid muusikaosakonnale; lastenurga vaibad Pääsküla ja Kännukuke raamatukogule.

Administreerimiskulud tõusid võrreldes 2010. aastaga 5,7%, sh kulud bürootarvete ostmisele jäid 2010. aastaga võrreldes enam-vähem samale tasemele, suurem kokkuhoiud oli sidekuludes (võrreldes 2010 kulutati vähem 20,7%). Postikulud tõusid 8% - tõusu peamiseks põhjuseks oli postisaadetiste ja markide hinnatõus.

Kulud mootorikütusele tõusid 2010. aastaga võrreldes 12,9%, seda peamiselt kütuse kallinemise arvelt. Busside remondi- ja hoolduskulud tõusid eelmise aastaga võrreldes 24,9%. Väga lumerohke talv ja lumest lahtiajamata peatused kriipisid ära raamatukogubussi, nii et värvimistöid olid möödapääsmatud. Suuremaid remonditöid vajas ka transpordikaubik.

Majandusvedudeks, uute raamatute ning raamatute veoks A-st B-sse ja koduteeninduse lugejate teenindamiseks läbis transpordikaubik aastas 25 319 kilomeetrit ja kulutas 2865 euro eest kütust.

Raamatukogubussi aastane kütusekulu oli 4 308,91€.

4.1.1 Raamatukogu ruumid ja asukoht

2011. aastal kulutati remonditöödeks 12 559 eurot, millest 5373,96 eurot moodustas korteriühistute remondifondi makstav tasu.

Lisaks vahetati ära Pelguranna ja peamaja koridoride õhkkardinad; peamaja hoovi auto- ja jalgvärvavale valmistati tugevduskonstruksioon ja vahetati ära vandaalide poolt lõhutud personali sissekäigu välisukse elektronlukk ja lingid; parandati peamaja perioodikasaali trepikoha kohal olevat katust, mis lasi vett läbi ja rikkus trepikoja seinad; värviti üle peamaja näitusesaali seinad, perioodikasaali trepikoda ja Männiku raamatukogu puhketoa sein; peamajas vahetati välja kaks jahutusagregaati; Säase ja Männiku raamatukogule paigaldati uus aken, töötlusosakonna sissekäigule uus välisuks ja peamaja ventilatsioonikorstnale uus korstnamüts; vahetati ära peamaja lifti uksemoodul ja käsunuppude indikaatorid; paigaldati 60 uut evakuatsioonivalgustit, vahetati välja ja parandati valgusteid jne.

2012 on päevakorras Laagna raamatukogu akende vahetus ja Estonia pst 8 vundamendisokli parandamine. Remonti vajab Männi raamatukogu fassaad ja tuulekoda ning ka Kännukuke raamatukogu fassaad. Tondi raamatukogule tuleb leida uued ruumid. Ülevärvimist vajavad peamaja tagatrepikoda ja peasissekäigu trepikoda ning välisuks. Parandamist vajavad seinapraod Pääsküla ja Pelguranna raamatukogus ning võõrkeelse kirjanduse osakonnas. Täiustamist vajab Nõmme raamatukogu jahutussüsteem.

5. Personali juhtimine ja areng

5.1 Ülevaade täienduskoolitustest, sh keskraamatukogu osa koolituse korraldamisel

Raamatukogu nimi	Koolituste arv	Koolitus-tundide arv	Raamatukoguhoidjate arv, kes osalesid täienduskoolitusel
Keskraamatukogu	81	867	50
1. Kadrioru raamatukogu	10	33	2
2. Kalamaja raamatukogu	17	61	4
3. Kännukuke raamatukogu	18	93	7
4. Laagna raamatukogu	17	53,5	4
5. Männi raamatukogu	16	54,5	4
6. Männiku raamatukogu	11	38	1
7. Nurmenuku raamatukogu	16	60	5
8. Nõmme raamatukogu	21	196	5
9. Paepealse raamatukogu	18	77,5	4
10. Pelguranna raamatukogu	15	52,5	5
11. Pirita raamatukogu	14	76	4
12. Pääsküla raamatukogu	14	52	4
13. Sõle raamatukogu	11	30	4
14. Säase raamatukogu	19	116	3
15. Tondi raamatukogu	15	52	3
16. Torupilli raamatukogu	12	36	2
17. Väike-Õismäe raamatukogu	17	75,5	6
Raamatukogubuss	7	127	2
	98	1064	109

2011. aastal osalesid töötajad 98 koolitusel, sh raamatukogu sisekoolitusel. Lisaks sellele osaleti veel 25 tööalasel koosolekul, nõupidamisel, töökeskkonnaga seotud koolitusel või muudel teadmisi või oskusi arendaval üritusel.

2011. aastal toimunud olulisematest koolitustest võiks esile tuua alljärgnevad:

1. Tallinna Rahvaülikoolis toimunud kirjanduskursus „Trendid maailmakirjanduses VIII“ (25 osalejat) ja kirjanduskursused Tartu Ülikoolis;
2. Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia täiendkoolitused: raamatukogutöötajate talveakadeemia, lasteraamatukoguhoidjate suveakadeemia, rahvaraamatukoguhoidjate suveakadeemia;
3. Eesti Rahvusraamatukogu täiendkoolitused: infoteaduse ja raamatukogunduse alaste infoallikate otsing ja kasutamine, infokirjaoskuste õpetamine erinevatele sihtrühmadele, raamatukoguhoidjate kutsekoolitus, täiskasvanute õpetaja meistrikursus raamatukoguhoidjatele jm;
4. täiskasvanute koolitamise koolitus (34 osalejat);
5. infootsikuskuste ja andmebaaside koolitused;
6. arvutikasutusoskuste koolitused;
7. lastetöö koolitused;
8. e-raamatute komplekteerimise ja kataloogimise koolitus;
9. raamatukogude turundusalased koolitused;
10. autoriõigusosalased koolitused.

Koristajatele viidi läbi täiendkoolitus, mille käigus tutvustati professionaalsete puhastusainete ja tarvikute õiget kasutamist.

Juhatajatele viidi detsembris läbi tuleohutusala koolitus, mille raames räägiti tuleohutuse üldistest põhimõtetest ning millele järgnes praktiline õppus õues, kus pulberkustuti abil pidi iga kursusel osaleja kustutama tulekolde.

2011. aastal keskenduti koolituste korraldamisel raamatukoguhoidjatele järgmiste oskuste parandamisele: kirjanduse tundmine, raamatukogu turundamine ja arvutioskused. Keskenduti ka erialaste teadmiste täiendamisele ja lasteteeninduse arendamisele.

Koolituste korraldamist mõjutas rahaliste vahendite olemasolu. Rahaliste vahendite vähesus ei võimaldanud tellida koolitusasutustelt mahukamaid koolitusi. Samas soodustas see sisekoolituste korraldamist ning sellega raamatukogu sisemise ressursi paremat ärakasutamist.

2011. aastal käidi 26 riigisisisel töölahetusel, mille raames osaleti ja esineti koolitustel, konverentsidel, seminaridel ja koosolekutel.

2011. aastal käidi viiel välislahetusel. Direktor osales 10.-12. veebruarini 2011. a Helsingi Linnaraamatukogu poolt korraldataval konverentsil The New Library – Design and Function. Teenindusdirektor võttis osa Rahvusvahelisest Raamatukoguühingute ja –institutsioonide Liidu 77. konverentsist 11.-21. augustil 2011. a Puerto Ricos, San Juanis, kus ta esines ka ettekandega. Teenindusdirektor esines ettekandega ka seminaril „The Future Library“ 13.-14. oktoobril 2011. a Soomes, Helsingis ja Balti raamatukoguhoidjate 9. kongressil „Reading in Digital

Age: New Partnerships and Services“ 17.-18. oktoobril 2011. a Leedus, Trakais. Raamatukogubussi juht ja raamatukoguhoidja osalesid raamatukogubussipäevadel 11.-13. augustil 2011. a Soomes, Turus.

5.2 Erialahariduse omandamine

Tallinna Keskraamatukogus omandavad eriharidust 17 töötajat: bakalaureuseõppes Tallinna Ülikoolis õpib viis töötajat, Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemias üks töötaja, üks töötaja õpib IT Kolledžis, üks töötaja Tallinna Pedagoogilises Seminaris ja üks töötaja Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias. Kraadiõppes Tallinna Ülikoolis õpib kaheksa töötajat.

Kutseõppes Eesti Rahvusraamatukogus õpib kaks töötajat.

5.3 Keskraamatukogu osa koolituste korraldamisel erialaringkonnale

Tallinna Keskraamatukogu korraldas esimest korda rahvusvahelise konverentsi. 4.-6. maini 2011. a toimus rahvusvaheline konverents „**To (too?) Public: Library Marketing and Public Relations in Public Libraries Today**“, mille eesmärgiks oli ettekannete kaudu oma maa rahvaraamatukogude parima praktika tutvustamine ning korraldava maa raamatukogude külastamine. Konverentsil kohtusid Eesti, Soome ja Šotimaa rahvaraamatukogude töötajad, et arutada raamatukogude turundusega seotud küsimusi. Konverentsi korraldasid Tallinna Keskraamatukogu ja Eesti Hoiuraamatukogu koostöös Kultuuriministeeriumiga. Konverentsil esinesid ettekandega 15 oma valdkonna spetsialisti: Soome Haridus- ja Kultuuriministeeriumi Kultuurikomisjoni nõunik Hannu Sulin, Mikkel Linnaraamatukogu direktor Virpi Launonen, Lääne-Turumaa Linnaraamatukogu direktor Tiina Viik, Pori Avaliku Raamatukogu asedirektor Paula Kauppila, Kirjastokaista veebitoimetaja Riitta Taarasti, CILIPSi esimees Alan Reid, Lääne-Lothiani Nõukogu raamatukogu- ja kultuuripärandi teenuste juht Jeanette Castle, Wrexhami Maakonna Borough Nõukogu raamatukogunõunik Alan Watkin, Põhja-Ayrshire Nõukogu info- ja kultuuri juht Audrey Sutton, Ida-Lothiani Nõukogu raamatukogunõunik Alison Hunter, Tallinna Ülikooli Infoteaduste Instituudi dotsent Aira Lepik, ERÜ juhatuse esinaine Katre Riisalu, Viljandi Linnaraamatukogu juhtivspetsialist lugemissaalide alal Veronika Raudsepp Linnupuu, Eesti Pimedate Raamatukogust osakonnajuhataja Marja Kivihall ja teabejuht Priit Kaselapu ja Lääne-Virumaa Keskraamatukogu raamatukoguhoidja Leigi Kütt.

11. mail 2011. a toimus kodulehe sisuhaldustarkvara Joomla kasutamise koolitus, kus oli 14 osavõtjat Eesti keskraamatukogudest.

30. septembril 2011. a toimus e-raamatute komplekteerimise ja kataloogimise koolitus, kus oli 35 osavõtjat Eesti raamatukogudest.

4. novembril 2011. a toimus kuuendat korda Aleksander Sibulale pühendatud erialapäev "Kuidas turundada raamatukogu kui positiivse kultuurisõnumi kandjat?", kus oli kokku 87 osalejat. Sellel korral võeti vaagida raamatukogu turundamise ja mainekujunduse võimalusi. Teemat aitasid avada Tallinna Ülikooli RASI lektor ja

teadur Barbi Pilvre, Delfi arvamustoimetaja Rain Kooli, Tallinna Ülikooli reklaami ja imagoloogia osakonna juhataja Tiina Hiob, IT- ajakirjanik Hendrik Roonemaa ja Kadrioru raamatukogu juhataja Tuuli Klaas. Ettekandeid modereeris Tallinna Keskraamatukogu vabatahtlik Piret Kooli. Ettekannetele järgnes paneeldiskussioon „Kas raamatukogud on Eestis nähtavad?“, mille moderaatoriks oli Tallinna Keskraamatukogu teenindusdirektor Triinu Seppam.

2011. aastal Aleksander Sibula nimelist stipendiumi välja ei antud, kuna keegi stipendiumile ei kandideerinud.

5.4 Töötajate tunnustamine

25. novembril 2011. a andis peaminister kodanikupäeva aumärgi võõrkeelse kirjanduse osakonna raamatukoguhoidja Merike Poljakovile.

25. novembril 2011. a sai kodanikupäeva aumärgi võõrkeelse kirjanduse osakonna raamatukoguhoidja Merike Poljakov. Kodanikupäeva aumärgid andsid Stenbocki majas üle peaminister ja siseminister.

Täiskasvanud õppija nädala raames tunnustati Tallinna Keskraamatukogu töötajat Männiku raamatukogu juhatajat Hele Tunnelit ja Pelguranna raamatukogu kollektiivi „Tallinna aasta raamatukogutöötaja“ tiitliga. Aasta vabatahtliku tiitli said samal üritusel Tallinna Keskraamatukogus tegutsenud neli vabatahtlikku – Meriliis Kivila, Ercüment Sönmež, Grete Miškinyte ja Maili Tirel.

Tallinna Keskraamatukogu aastapremia pävisid 2011. aastal Kalamaja raamatukogu juhataja Kaja Palmiste ja eestikeelse kirjanduse osakonna laste- ja noorteteeninduse pearaamatukoguhoidja Anneli Kengsepp.

Parima lasteteenindusega raamatukogu lastega tegelevate raamatukoguhoidjate preemia pälvis 2011. aastal Männiku raamatukogu. Preemiaga kaasneb traditsiooniliselt rändauhind-maskott „Aasta parim lasteteenindus“.

Raamatukogupäevade raames toimus 25. oktoobril 2011. aastal infootsingu võistlus, kus Säase raamatukogu juhataja Piret Heinsaar saavutas neljanda koha. Infootsingu võistlusel osalesid veel eestikeelse kirjanduse osakonna infoteeninduse pearaamatukoguhoidja Merle Tanilsoo, eestikeelse kirjanduse osakonna raamatukoguhoidjad Rannet Tiivits, Nõmme raamatukogu raamatukoguhoidja Kirsti Aarniste, Säase raamatukogu juhataja Piret Heinsaar ja Pääsküla raamatukogu juhataja Sille Ross ja raamatukoguhoidja Merle Neeser.

2011. aastal valisid raamatukogu lugejad lugejate lemmikuks Laagna raamatukogu raamatukoguhoidja Larissa Fjodorova.

6. Kogud

2011. aastal oli Tallinna Keskraamatukogul teavikute ostmiseks 2% suurem eelarve, kuid nii nagu eelnevatel aastatel, tuleb ka 2011. aasta osas tõdeda, et teavikute hinnad tõusid ja väikene komplekteerimiseelarve kasv olulist mõju ei avaldanud. Hindade tõusmise seisukohast on seda olulisem, et paljud kirjastused ning vahendajad olid jätkuvalt ka 2011. aastal valmis raamatukogule olulist allahindlust pakkuma ning teavikute sooduspakkumisi tegema.

Teavikute hindade tõus kajastub ostetud eksemplaride arvus. Kui nimetuste arv 2011. aastal tõusis, siis eksemplaarsus vähenes olulisel määral.

2011. aasta oli Tallinna Keskraamatukogule kogude komplekteerimise seisukohast uuenduslik aasta, mil komplekteeriti loodava e-raamatukogu jaoks esimesed e-raamatud. Kui üldiselt räägitakse, et e-raamatud on seoses kõrgema käibemaksuga (paberraamatul 9%, e-raamatul 20%) paberraamatust vaid umbes 30% soodsamad, siis raamatukogu töötlusosakonna hinnangul see Eestis paika ei pea, hind sõltub konkreetsest e-raamatust. Eksisteerib ka selliseid näiteid, kus e-raamat on paberraamatust hoopiski kallim.

2011. aastal eraldati teavikute hankimiseks 508 260 € (2010. a 498 301 €), sh linna eelarvest 190 588 € (2010. a 184 691 €) ja riigieelarvest 317 672 € (2010. a 313 609 €).

Kulude jagunemine:

- raamatute soetamiseks 426 045 € (2010. a 426 941 €)
- perioodikale 69 788 € (2010. a 63 899 €)
- auvistele 10 028,00 € (2010. a 7 271 €)
- elektroonilistele teavikutele 2 399 € (2010. a 189€), sh
 - e-raamatutele 2 009 €

2011. aasta 1. jaanuari seisuga elas Tallinna linnas 411 967 elanikku, seega sai Tallinna Keskraamatukogu 2011. aastal teavikute soetamiseks ühe elaniku kohta 1,23 eurot (2010. a 1,22 €), sellest linnalt 0,46 eurot (2010. a 0,45).

2011. aastal kujunes ühe raamatu keskmiseks hinnaks 10,55 eurot (2010. a 9,96). Eestikeelse raamatu keskmiseks hinnaks kujunes 10,83 eurot (2010. a 10,19), venekeelsel raamatul 10,00 eurot (2010. a 9,26) ning teistes võõrkeeltes raamatutel 11,25 eurot (2010. a 12,78).

Auviste keskmiseks hinnaks kujunes 2011. aastal 11,00 eurot (2010. a 10,83).

Elektrooniliste teavikute keskmiseks hinnaks kujunes 7,27 eurot, seejuures e-raamatute keskmiseks hinnaks 6,24 eurot.

2011. aasta lõpuks oli Tallinna Keskraamatukogus 1 017 383 raamatut ja brošüüri, 11 158 auvist ning 526 elektroonilist teavikut, sealhulgas 322 e-raamatut.

6.1 Komplekteerimine

2010. aasta lõpus prognoositud nimetuste arvu kasv ja eksemplaarsuse vähenemine aastal 2011 osutusid tõeks, kuid oluliselt suuremal määral kui arvatud.

Võrreldes 2010. aastaga kasvas ostetud raamatute nimetuste arv 6% (2010. a 5 616 nimetust, kuid 2011. a 5 945 nimetust), samas vähenes eksemplaarsus 15% (2010. a 47 445 eksemplari ning 2011. a 40 384 eksemplari). Vastupidiselt raamatute eksemplaarsuse vähenemisele kasvas 2011. aastal ostetud auviste eksemplaarsus 33% (2010. a 689, kuid 2011. a 920 eksemplari) ning nimetuste arv 17% (2010. a 620, kuid 2011. a 726 nimetust).

Järelkomplekteerimisel oli jätkuvalt prioriteediks eesti algupärane kirjandus eesti ja vene keeles, laste- ja noortekirjandus ning teadmiskirjandus.

Teavikute üldine juurdetulek koos süsteemisese liikumisega (st teenindusosakonnad ja haruraamatukogud vahetasid omavahel teavikuid) oli 2011. aastal kokku 48 043 eksemplari (sh 46 602 raamatut ning 1 441 auvist).

Raamatute juurdetulekust moodustasid:

- ostud 40 384 eksemplari, mis on 87% juurdetulekust (2010. a 47 445 eks, s.o 81%)
- annetused 2 349 eksemplari, mis on 5% juurdetulekust (2010. a 3 092 eks, s.o 5%)
- üleandmised, asendused 3 869 eksemplari, mis on 8% juurdetulekust (2010. a 8 178 eks, s.o 14%)

Keeleliselt jagunes raamatute üldine juurdetulek järgmiselt:

- eesti keeles 29 194 eks (62,6%)
- vene keeles 15 034 eks (32,3%)
- teistes keeltes 2 320 eks (5%)
- keel märkimata 51 eks (0,1%)

Kogu raamatukogu juurdetulekust moodustas ilukirjandus 27 997 eksemplari, s.o 60% ning teadmiskirjandus 18 602 eksemplari, s.o 40%.

Auviste juurdetulekust moodustasid:

- ostud 920 eksemplari, mis on 82% juurdetulekust
- annetused 185 eksemplari, mis on 17% juurdetulekust
- üleandmised, asendused 14 eksemplari, mis on 1% juurdetulekust

6.1.1 Raamatute ostud

2011. aastal saime raamatute nimetusi ostudena juurde 5 945 (2010. a 5 616), neist:

- eesti keeles 2 954 nimetust, s.o 50% (2010. a 3 204 ehk 57%)
- vene keeles 1 787 nimetust, s.o 30% (2010. a 1 576 ehk 28%)
- teistes keeltes 1 155 nimetust, s.o 19% (2010. a 809 ehk 14%)
- keel märkimata 49 nimetusel, s.o 1% (instrumentaalmuusika noodid)

2011. aastal saadi raamatuid ostudena juurde 40 384 eksemplari (sh 49 eksemplari muusikaosakonna noote, millel keelt ei märgita). Keeleliselt jagunesid ostud järgnevalt:

- eesti keeles 25 865 eks, s.o 64,0% (2010. a 31 500 ehk 66,4%)
- vene keeles 12 915 eks, s.o 32,0% (2010. a 14 897 ehk 31,4%)
- teistes keeltes 1 555 eks, s.o 3,9% (2010. a 1 021 ehk 2,2%)
- ilma keeleta 49 eks, s.o 0,1% (2010. a 27 ehk 0,1%)

Ühte nimetust osteti keskmiselt 6,8 eksemplari (2010. a 8,4 eks), seejuures eestikeelseid raamatuid 8,8 eksemplari (2010. a 9,8 eks), venekeelseid raamatuid 7,2 eksemplari (2010. a 9,5 eks) ning teistes võõrkeeltes 1,3 eksemplari (2010. a 1,3 eks).

Eestikeelse kirjanduse osakonna kojulaenususse osteti ühte nimetust keskmiselt 2,3 eksemplari (2010. a 2,5 eks) ning laste- ja noorteteenindusse 1,9 eksemplari (2010. a 1,9 eks). Võõrkeelse kirjanduse osakonna venekeelse kirjanduse teenindusse osteti ühte nimetust keskmiselt 1,9 eksemplari (2010. a 2,3 eks) ning teistes võõrkeeltes nimetusi keskmiselt 1,1 eksemplari (2010. a 1,1 eks).

Keskraamatukogu teenindusosakondades tervikuna oli ühe ostetud nimetuse keskmine eksemplaarsus 2,1 (2010. a 2,3). Haruraamatukogudes oli 2011. aastal ostetud nimetuste keskmine eksemplaarsus 1,0.

6.1.2 Auviste ostud

2011. aastal lisandus Tallinna Keskraamatukogu kogudesse auviseid ostudena 726 nimetust (2010. a 620), sealhulgas 678 nimetust muusikaosakonda. Ostetud nimetusi lisandus kokku 920 eksemplari (2010. a 689), neist 701 eksemplari muusikaosakonda. Auviste ostudest 145 eksemplari olid kombineeritud auvised, 767 eksemplari audiaalteavikud ning 8 eksemplari elektroonilised teavikud.

Auviseid osteti kõikidesse meie raamatukogudesse kokku keskmiselt 1,3 eksemplari.

6.1.3 E-raamatute ostud

2011. aastal osteti Tallinna Keskraamatukogusse 146 nimetust e-raamatuid kokku 322 eksemplari (litsentsi). Ostetud e-raamatutest 19 nimetust oli teadmiskirjandus (kokku 37 eksemplari) ja 127 nimetust ilukirjandus (kokku 285 eksemplari).

2012. aastal jätkub e-raamatute komplekteerimispõhimõtete väljatöötamine.

6.1.4 Annetused

2011. aastal annetati Tallinna Keskraamatukogule 2 534 teavikut, millest 2 320 olid raamatud, 185 auvised ja 29 noodid. Võrreldes 2010. aastaga vähenesid annetused 20%. Annetuste vähenemine on teatud määral selgitatav sellega, et eelmist aastat

iseloomustanud Lugemisaasta sai läbi ning seega hajus ka inimeste tähelepanu antud teema juurest.

Annetusi saime:

- eraisikutelt 1 285 eksemplari (51% annetustest)
- riigiasutustelt 455 eksemplari (18% annetustest).
- äriettevõtetelt 379 eksemplari (15% annetustest)
- mittetulundusühingutelt 241 eksemplari (9% annetustest)
- sihtasutustelt 99 eksemplari (4% annetustest)
- Tallinna linna asutustelt 57 eksemplari (2% annetustest)
- ministriumidelt 18 eksemplari (1% annetustest)

Riigiasutustest olid suurimateks annetajateks:

- Venemaa Riiklik Väliskirjanduse raamatukogu (100 eksemplari)
- Eesti Hoiuraamatukogu (73 eksemplari)
- Briti Nõukogu Eestis (69 eksemplari)

Äriettevõtetest olid suurimateks annetajateks:

- kirjastus Pegasus (146 eksemplari)
- kirjastus Tiritamm (78 eksemplari)
- kirjastus Tänapäev (25 eksemplari)

Mittetulundusühingutest olid suurimateks annetajateks:

- Soome Instituut (91 eksemplari)
- Loodusajakiri (34 eksemplari)
- 20. Augusti Klubi (20 eksemplari)
- ETKA Andras (20 eksemplari)
- Miikaeli Ühendus (20 eksemplari)

Sihtasutustest olid suurimateks annetajateks:

- Tallinn 2011 (37 eksemplari)
- Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus Meie Inimesed (20 eksemplari)
- Säästva Eesti Instituut (20 eksemplari)

Ministriumidest olid suurimateks annetajateks:

- Justiitsministeerium (6 eksemplari)
- Kultuuriministeerium (6 eksemplari)
- Kaitseministeerium (2 eksemplari)
- Välisministeerium (2 eksemplari)

Suurim eksemplaride arv annetusi lisandus võõrkeelse kirjanduse osakonnale (600 eksemplari), muusikaosakonnale (218 eksemplari) ja Sõle raamatukogule (192 eksemplari).

6.1.5 Perioodika

2011. aastal telliti ajalehti 39 nimetust (2010. a 42 nimetust):

- eestikeelseid 31 nimetust
- venekeelseid 5 nimetust
- teistes keeltes 3 nimetust

Ajakirju telliti 173 nimetust (2010. a 162 nimetust):

- eestikeelseid 90 nimetust
- venekeelseid 40 nimetust
- teistes keeltes 43 nimetust

Lisaks tellitud perioodikale saime annetustena 2011. aastal 14 nimetust ajalehti (12 nimetust eestikeelse kirjanduse osakonnale ja 2 nimetust haruraamatukogudele) ning 45 nimetust ajakirju (29 nimetust võõrkeelse kirjanduse osakonnale, 13 nimetust eestikeelse kirjanduse osakonnale ja 3 nimetust haruraamatukogudele).

6.1.6 Ilukirjanduse osakaal 2011. a juurdetulekus

Keel	Teadmis- kirjandus (eksemplarides)	Teadmiskirjanduse % ostudest	Ilukirjandus (eksemplarides)	Ilukirjanduse % ostudest
Eesti keel	12768	49	13159	51
Vene keel	2678	21	10304	79
Muud võõrkeeled	819	55	682	45
Keeled kokku	16265	40	24145	60

Ilu- ja teadmiskirjanduse võiks olla osakaals umbes 50%-60% ilu- ja 40-50% teadmiskirjandust. 2011. aastal ostetud raamatute juurdetulekust on näha, et üldise juurdetuleku ilu- ja teadmiskirjanduse osakaal on normi piires, samuti eestikeelsete ja võõrkeelsete, v.a venekeelsete, raamatute puhul. Korrigeerimist vajab venekeelsete raamatute ilu- ja teadmiskirjanduse komplekteerimine.

Ilu- ja teadmiskirjanduse osakaalu mõjutavad olulisel määral haruraamatukogud, kelle lugejaskond eelistab ilukirjandust teadmiskirjandusele ning vastavalt sellele teevad haruraamatukogud komplekteerimisel valikuid. 2012. aastast võetakse venekeelsete raamatute ilu- ja teadmiskirjanduse vahekord rangemalt vaatluse alla ning vajadusel korrigeeritakse valikuid.

6.1.7 2011. aastal juurdetulnud teavikute kasutatavuse analüüs

Antud analüüsi mõjutab aeg, millal teavik anti välja (nt kas aasta alguses või lõpus), millal teavik jõudis raamatukokku, teaviku töötlemisele kulunud aeg (nt suvekuudel võib võtta töötlemine kauem aega) ja laenutusse jõudmise aeg (nt kollektiivpuhkused).

Juurdetuleku kasutatavuse analüüsiks eemaldati ostudest teavikud, mille asukohaks on lugemissaalid, millel puudub laenutusõigus või millel 2011. aastal ei olnud laenutusi (st jõudsid raamatukokku alles aasta lõpus). Seega, analüüsitava kogumisse jäid ostetud teavikud, mille asukohaks oli kojulaenutus või laenutusi 2011. aastal rohkem kui 0.

Kui ostetud teavikuid 2011. aastal oli 41 304 eksemplari, siis eelnimetatud otsitingimustega saadi analüüsitavaks kogumiks 31 566 eksemplari, milles sisalduvad nii raamatud, noodid kui ka auvised.

Laad	Laenutusi	Eksemplare	Nimetusi
Raamat	137 561	31 076	4341
CD	1144	401	315
CD-ROM	3	3	3
DVD	77	25	25
Noot	132	61	57

Keeleliselt jagunesid 0-laenutusega teavikud järgnevalt:

- Eesti keeles 6 126 teavikut
- Võõrkeeltes 3 072 teavikut, sh:
 - vene keeles 2 185 teavikut
 - teistes keeltes 887
- 520 muusikaosakonna nooti ja helisalvestist, millel keelt ei märgita

LIIK	Eesti keeles			Teistes keeltes		sh vene keeles			KOKKU		
	Laenutusi	Eksemplare	Rin glus	Laenutusi	Eksemplare	Laenutusi	Eksemplare	Rin glus	Laenutusi	Eksemplare	Rin glus
LIIK0	587	207	2,8	299	101	285	91	3,1	886	308	2,9
LIIK1	3280	847	3,9	620	197	583	174	3,3	3900	1044	3,7
LIIK2	380	135	2,8	14	6	10	4	2,5	394	141	2,8
LIIK3	7359	1850	4,0	1272	363	1237	336	3,7	8631	2213	3,9
LIIK5	940	373	2,5	199	65	196	63	3,1	1139	438	2,6
LIIK61	2641	731	3,6	425	163	414	158	2,6	3066	894	3,4
LIIK63	174	70	2,5	32	20	30	18	1,7	206	90	2,3
LIIK6	268	77	3,5	108	37	107	36	3,0	376	114	3,3
LIIK64-69	2538	809	3,1	360	137	343	124	2,8	2898	946	3,1
LIIK7	6795	1770	3,8	940	367	895	336	2,7	7735	2137	3,6
LIIK8	2802	705	4,0	901	349	728	239	3,0	3703	1054	3,5
LIIK9	7941	1694	4,7	1101	305	1070	283	3,8	9042	1999	4,5
LIIK821	51621	10442	4,9	43964	9256	43137	8863	4,9	95585	19698	4,9
KOKKU	87326	19710	4,4	50235	11366	49035	10725	4,6	137561	31076	4,4

Laenutuseta teavikute hulka arvati 9718 eksemplari teavikuid. Sellest kogumist on teatmekogu asukohaga teavikuid 1188 eksemplari ja 3362 eksemplari teavikuid, mida töödeldi vahemikus 21.12. – 31.12.2011 ja mis jõudsid lugejatele laenutamiseks alles 2012. aastal. Kojulaenutuse asukohaga, kuid 0 laenutusega oli 5168 eksemplari (sh ka need, mida töödeldi detsembrikuu algusest keskpaigani).

Null-laenutusega teavikute kasutamist tuleks analüüsida aastal 2012, sest osad teavikud on komplekteeritud alles 2010. aasta lõpus.

6.2 Töö kogudega

6.2.1 Kustutamine

2011. aastal muudeti teavikute raamatukogu kogust kustutamise korda ning seoses sellega ei toimunud kustutamisi 2011. aasta esimeses kvartalis. Uue korra järgi peab lagunenud ja aegunud raamatute seisukorda hindama pearaamatukoguhoidjatest koosnev komisjon. Kuna komisjoni kuuluvad erinevate teenindusosakondade pearaamatukoguhoidjad ja teavikute kontrollimas käimiseks sobivate aegade leidmine on seetõttu keeruline ning teavikute kontrollimine aeganõudev, siis antud tegurid mõjutavad otseselt ka kustutatud teavikute hulka.

2011. aastal kustutati Tallinna Keskraamatukogus 29 392 eksemplari teavikuid, sh 29 094 raamatut ja 192 brošüüri. Lisaks kustutati 87 eksemplari auviseid ja 19 nooti.

6.2.2 Teavikute müük

2011. aastal suunati raamatukogus müüki 6242 eksemplari raamatuid. Koos 2010. aastal müüki suunatud raamatutega müüdi aasta jooksul 7239 eksemplari.

6.2.3 Teavikute tehniline töötlemine

2011. aastal saadeti köitmisele 1421 raamatut, 3 nooti ja 135 aastakäiku perioodikat. Köitmiselt saadi tagasi 1549 raamatut, 3 nooti ja 135 aastakäiku perioodikat (2010. a 1310 raamatut, 19 nooti ning 15 aastakäiku perioodikat). Köitmisele saadetud ja köitmiselt saadud teavikute vahe on 128 eksemplari, sest 2011. aasta alguses said mõned teenindusüksused köitmiselt tagasi 2010. aasta lõpus saadetud raamatud. Võrreldes 2010. aastaga kasvas köidetud teavikute koguarv 26%.

2011. aastal kiletati töötlusosakonnas kokku 26 982 teavikut. Teavikuid aitasid kiletada ka viis vabatahtlikku.

7. Kataloogitöö

2011. aastal tegelesid Tallinna Keskraamatukogu töötajad kokku 7006 kirjega (2010. a 5826). Täiskirjeid tehti 4158 (2010. a 3802) ja kiirkirjeid 367 (2010. a 287). Märksõnastati 53 kirjet (2010. a 20) ning parandati 2887 kirjet (2010. a 1827).

2011. aastal lisati e-kataloogi ESTER kokku 59 055 eksemplarikirjet (sh 43 091 raamatukirjet, 174 nooti, 1 062 auvist, 14 710 ajakirja, 13 ajalehte ning 5 e-lugeri kirjet).

Seisuga 31. detsember 2011 kajastub elektronkataloogis 91,4% kogudest. Antud protsent tuleneb inventariraamatute ja sisestatud eksemplarikirjete arvude erinevusest – protsendid saab paika ajapikku, kui kõikides raamatukogudes on läbi viidud inventuur.

8. Raamatukoguteenused

8.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine

2011. aastal registreeriti dokumendihaldusprogrammis DocLogix dokumente 36 sarja. Algatusdokumente oli 2011. aastal 144 võrra rohkem kui 2010. aastal. Kokku registreeriti DocLogixis 2011. aastal 235 dokumenti rohkem kui 2010. aastal.

2011. a hakati vormistama dokumendihaldusprogrammi nelja uut sarja ja nendesse registreeriti kokku 284 dokumenti:

- 1-86 Ettepanekud teavikute kõlbmatuks tunnistamiseks
- 1-87 Teavikute kõlbmatuks tunnistamise käskkirjad
- 1-88 Teavikute utiliseerimiseks üleandmise aktid
- 1-89 Teavikute kustutusaktid

Seetõttu oli ka registreeritud dokumentide arv suurem kui aastal 2010.

Kõige rohkem suurenes 2011. aastal registreeritud kirjade arv, neid oli 122,6% rohkem kui 2010. aastal. Vastavad koondandmed eri dokumendiliikide lõikes on toodud järgnevates tabelites.

Registreeritud algatusdokumendid (st uue registreerimisnumbriga)	2009. a, tk	2010. a, tk	2011. a, tk	2011. a võrreldes 2010. a, %
Kirjad, volikirjad, vaided	344	389	438	112,6
Lepingud, aktid, protokollid	102	129	114	88,4
Käskkirjad, korraldused	217	235	270	114,9
Täitmisavaldused	296	337	179	53,1
Ettekirjutused	361	483	432	89,4
Teavikute kõlbmatuks tunnistamise ettepanekud, käskkirjad. Teavikute utiliseerimiseks üleandmise aktid, kustutusaktid			284	
Kokku registreeritud algatusdokumente	1320	1573	1717	109,2

Kõik registreeritud dokumendid	2009. a, tk	2010. a, tk	2011. a, tk	2011. a võrreldes 2010. a, %
Kirjad, volikirjad, vaided	461	517	634	122,6
Lepingud, aktid, protokollid	102	129	114	88,4
Käskkirjad, korraldused	217	235	270	114,9
Täitmisavaldused	410	408	189	46,3
Ettekirjutused	384	485	518	106,8
Teavikute kõlbmatuks tunnistamise ettepanekud, käskkirjad. Teavikute utiliseerimiseks üleandmise aktid, kustutusaktid			284	
Kokku registreeritud dokumente	1574	1774	2009	113,2

8.2 Raamatukogu kasutamine (sh lapsed)

Raamatukogu	Lug-d 2010	Lug-d 2011	Muutus (+)	Külast-d 2010	Külast-d 2011	Muutus (+)	Laenut-d 2010	Laenut-d 2011	Muutus (+)
* 1.Keskrk	40114	40396	282	369388	343407	-17750	609230	606161	-3069
2. Kadrioru	1986	2123	137	13861	13846	-15	24748	25666	918
3. Kalamaja	3380	3586	206	24071	24472	401	52838	55856	3018
4. Kännukuke	7083	7339	256	72528	73748	1220	127761	132115	4354
5. Laagna	3715	3672	-43	36457	35738	-719	83645	84995	1350
6. Männi	4559	4843	284	43507	41803	-1704	82758	83735	977
7. Männiku	1875	1869	-6	24142	24318	176	34643	35151	508
8. Nurmenuku	4756	4966	210	49830	50033	203	73947	77814	3867
9. Nõmme	5481	5684	203	61507	64990	3483	77187	89834	12647
10. Paepealse	4662	4773	111	59807	59660	-147	93930	101447	7517
11. Pelguranna	4422	4671	249	64629	66066	1437	101763	105686	3923
12. Pirita	2914	2904	-10	28240	31531	3291	47493	52576	5083
13. Pääsküla	3528	3626	98	33209	35134	3291	57338	58833	1495
14. Sõle	3771	3898	127	38455	38063	-392	61917	64390	2473
15. Sääse	4821	5107	286	40022	41223	1201	76068	79673	3605
16. Tondi	2217	2344	127	21590	21342	-248	38409	41352	2943
17. Torupilli	3720	4032	312	29669	31088	1419	47263	50187	2924
18. V-Õismäe	5141	5295	154	46362	46094	-268	79763	83037	3274
Katarina Jee	1208	1398	190	12280	13038	758	20445	26036	5591
KOKKU	109353	112526	3173	1069554	1055594	-13960	1791146	1854544	63398
Lugejad ühekordselt	72501	73320	819						

* Keskrk – eestikeelse kirjanduse osakond ja muusikaosakond (Estonia pst 8) ja võõrkeelse kirjanduse osakond (Liivalaia 40)

- Laenutused siin = laenutused koju + kohallaenutused (valikstatistika)

Ühekordselt arvestatud lugejate arv ei näita raamatukogude töö mahtu, kuid näitab rahvaraamatukogu kasutajate osakaalu Tallinnas. Lugejate arvu sisse ei loeta raamatukogu külastajaid, kes kasutavad raamatukogu vaid perioodika lugemiseks, st ei ole vormistanud endale raamatukogu lugejakaarti.

2011. aastal kasutas Tallinna Keskraamatukogu teenuseid 73 320 registreeritud lugejat, s.o vaid 1,1% rohkem kui aastal 2010. Lugejate arvu tõus on hakanud seega pidurduma. Viimase viie aastaga (st võrreldud aastaga 2007, kui hakkasid ilmnema esimesed märgid majanduslangusest) aga on tõusnud Tallinna Keskraamatukogu lugejate arv 17,5% ja laenutuste arv 28,8%. Raamatukoguhoidjate töökoormus laenutajatena on viimase viie aasta jooksul märgatavalt suurenenud, mistõttu on aina vähemaks jäänud aega töö ajast ennast erialaselt täiendada, nt lugeda kirjanduskriitikat ja tutvuda erinevate andmebaasidega. Peame vajalikuks leida finantse laenutusautomaadile vähemalt kõige suuremas teenindusosakonnas.

Raamatukogu kojulaenutuse teenust ei kasutanud 1,9% lugejatest (2010. aastal 1,2% ja 2009. aastal 5,8% lugejatest). Rohkem on hakatud raamatukogu kasutama arvutitest info otsimiseks, sh lehtede lugemiseks (nt on aastast 2011 võimalik raamatukogus tasuta lugeda Postimees Plussi – veebiväljaande litsentside arv võrdub tellitud paberandjal eestikeelsete lehtede arvuga, st korruga võib Postimees Plussi lugeda 24 lugejat). 2011. aasta lõpust saab Tallinna Keskraamatukogu kõigis

teenindusosakondades ja haruraamatukogudes kohapeal kasutada ka TEA veebientsüklopeediaid www.teadur.ee ja www.ents.ee. 2011. aastal kasutati raamatukogu arvuteid 121 919 korda (5,5% rohkem kui aastal 2010), kokku 121 304,4 tundi (6,6% rohkem kui aastal 2010). Ääremärkusena huvitav tähelepanek peamaja eestikeelse kirjanduse osakonna arvutite kasutajate osas: naissoost täiskasvanu kasutas arvutit keskmiselt 4,4 tundi, meessoost täiskasvanu 9,2 tundi; alla 17-aastane neiu kasutas arvutit keskmiselt 2,7 tundi, alla 17-aastane noormees 7,2 tundi.

20,8% lugejatest on alla 17-aastased isikud, st eelkooliealised ja kooliealised lapsed ja noored ning nende arvel on 10,2% kõikidest laenutustest. 2,6% alla 17-aastastest isikutest ei kasutanud raamatukogu kojulaenutuse teenust, st külastasid raamatukogu nt teatmeteoste sirvimiseks, perioodika lugemiseks, arvuti kasutamiseks või lauamängude mängimiseks.

Lugejad külastasid raamatukogu juba teist aastat järjest rohkem kui miljon korda (1 055 594 korda). Nii palju külastati raamatukogu viimati aastal 2004, kui tegutses kaks haruraamatukogu rohkem kui tegutseb täna.

Füüsiliste külastuste arv langes aastaga vaid 1,3%. 2011. aasta alguses prognoositi järsemat langust, sest veebruarikuust kehtima hakanud uus raamatukogu kasutamise eeskirja redaktsioon lubab korraga laenata 10 raamatut rohkem kui varem. Samuti on lugejatel võimalus pikendada raamatute tagastamistähtaega ise kaks korda (varem sai ise pikendada vaid ühe korra) ning pikendada võlgnikuks jäädas nende raamatute tagastamistähtpäevaid, mille tähtaeg ei ole veel kätte jõudnud.

Kojulaenutuste arv tõusis 4,5%. Samamoodi mõjutasid ka seda näitajat kehtima hakanud muudatused raamatukogu kasutamise eeskirja uues redaktsioonis (vt eelmine lõik). 63,7% koju laenutatud raamatutest moodustasid ilukirjanduse laenutused (aastal 2010 62%) (võrdluseks ilukirjanduse osakaal kogudes: 54,1%), mis on ka loogiline, sest ilukirjanduslike teoste lugemine võtab vähem aega kui teadmiskirjanduse läbitöötamine. 34,4% raamatute laenutustest moodustasid venekeelse kirjanduse laenutused (võrdluseks venekeelse kirjanduse osakaal kogudes: 35,2%).

Järgnevalt raamatukogude 2011. aasta teenindusnäitajate võrdlus aastaga 2007.

Raamatukogu	Lug-d 2007	Lug-d 2011	Muutus %	Külast-d 2007	Külast-d 2011	Muutus %	Laenut-d koju 2007	Laenut-d koju 2011	Muutus %
* 1. Keskrk	29536	40396	36,8	276539	343407	24,9	456697	578480	26,7
2. Kadrioru	1777	2123	19,5	15370	13846	-9,9	28623	25521	-10,8
3. Kalamaja	1819	3586	97,1	13513	24472	81,1	31412	55432	76,5
* * <i>Kopli</i>	1390	0	-100	12107	0	-100	28593	0	-100
4. Kännukuke	5379	7339	36,4	69586	73748	6	114298	130457	14,1
5. Laagna	2959	3672	24,1	32604	35738	9,6	75269	84221	11,9
* * <i>Merivälja</i>	799	0	-100	5784	0	-100	12080	0	-100
6. Männi	4388	4843	10,4	49634	41803	-15,8	100316	82101	-18,2
7. Männiku	1385	1869	34,9	17154	24318	41,8	30269	34921	15,4
8. Nurmenuku	3159	4966	57,2	33707	50033	48,4	4003	77608	1838,7
9. Nõmme	4538	5684	25,3	40582	64990	60,1	57153	88902	55,6
10. Paepealse	3135	4773	52,2	52959	59660	12,7	67040	100394	49,8
11. Pelguranna	3334	4671	40,1	44514	66066	48,4	74574	104815	40,6
12. Pirita	1967	2904	47,6	17533	31531	79,8	26032	52394	101,1

13. Pääsküla	2937	3626	23,5	30295	35134	16	44909	58651	30,6
14. Sõle	2405	3898	62,1	25561	38063	48,9	50096	63700	27,1
15. Sääse	3336	5107	53,1	30027	41223	37,3	54962	79479	44,6
16. Tondi	1644	2344	42,6	19102	21342	11,7	30684	41062	33,8
17. Torupilli	2637	4032	52,9	24892	31088	24,9	38691	49546	28,1
18. V-Õismäe	4345	5295	21,9	42562	46094	8,3	84204	82940	-1,5
Katarina Jee	0	1398		0	13038		0	26036	
KOKKU	80485	112526	39,8		1055594	28,1	1409905	1816660	28,8
Lugejad ühekordselt	62381	73320	17,5						

Tabelis on arvestatud laenutusi koju, kuna kohallaenutusi arvestatakse valikstatistikaga.

* Keskrk – eestikeelse kirjanduse osakond ja muusikaosakond (Estonia pst 8) ja võõrkeelse kirjanduse osakond (Liivalaia 40)

** Raamatukogu on suletud

2011. aastat iseloomustab Kadrioru raamatukogu koostöö A. H. Tammsaare muuseumiga ning sulandumine Kadrioru üldisesse kultuuriellu. Mõnda kaasa Muuseumiöö ja Kadrioru suveõhtu projektidega, olles hilistel õhtutundidel külastajatele avatud. Seetõttu tõusid veidi ka lugejate ja laenutuste arvud.

Kui võrrelda aga viimase viie aasta statistikat, siis ainsad raamatukogud, kus on külastuste ja laenutuste arv langenud, on Kadrioru ja Männi raamatukogu. Raamatukogude väike teeninduspind seab suured piirangud uute raamatute ostmisele. Lisaraamaturiulite hankimine on välistatud, sest nende paigutamiseks lihtsalt puudub vajalik ruum. Raamatukogudes ei ole ruumi, et seal mõnusalt oma vaba aega veeta. Antud raamatukogude tingimused ei vasta enam kahjuks lugejate ootustele kaasaegsest raamatukogust. Kadrioru raamatukogu külastuste arv on võrreldes aastaga 2005 langenud -25,2% ja laenutuste arv -18,6%. Männi raamatukogu külastuste arv on võrreldes aastaga 2005 langenud -16% ja laenutuste arv -23,7%.

Laenutuste arv on viie aastaga 1,5% langenud ka Väike-Õismäe raamatukogus, aga see on seotud Haabersti linnaosas uue Nurmenuku raamatukogu avamisega 2007. aastal.

Erinevaid tabeleid lugejate, külastuste ja laenutuste muutuste kohta aastatel 2007-2011:

* 2005-2009 = laps alla 16-aastane

* alates 2010 = laps alla 17-aastane

Lugejad (ühekordselt süsteemis)		Muutus	Muutus % (võrreldes eelneva aastaga)	Sh lapsi	Muutus	Muutus % (võrreldes eelneva aastaga)
2007	62381			11396		
2008	66028	3647	5,8	12779	1383	12,1
2009	70672	4644	7	13243	464	3,6
2010	72501	1829	2,6	15184	1941	14,7
2011	73320	819	1,1	15278	94	0,6

Füüsilised külastused		Muutus	Muutus % (võrreldes eelneva aastaga)	Sh laste	Muutus	Muutus % (võrreldes eelneva aastaga)
2007	823851	-18661	-2,2	160698	-19491	-10,8
2008	866476	42625	5,2	180078	19380	12,1
2009	997010	130534	15,1	183227	3149	1,7
2010	1069554	72544	7,3	194755	11528	6,3
2011	1055594	-13960	-1,3	200892	6137	3,2

Virtuaalkülastused		Muutus	Muutus % (võrreldes eelneva aastaga)
2007	231173		
2008	267032	35859	15,5
2009	302753	35721	13,4
2010	413187	110434	36,5
2011	419341	6154	1,5

Laenutusi koju		Muutus	Muutus % (võrreldes eelneva aastaga)	Sh lastele	Muutus	Muutus % (võrreldes eelneva aastaga)
2007	1409905	-4540	-0,3	146952	-16124	-9,9
2008	1542219	132314	9,4	152150	5198	3,5
2009	1717357	175138	11,4	166287	14137	9,3
2010	1738520	21163	1,2	174582	8295	5
2011	1816660	78140	4,5	185779	11197	6,4

2011. aastal külastati raamatukogu kodulehte 419 341 korral, s.o 81,4% rohkem kui aastal 2007. Ühe külastuse jooksul vaadati keskmiselt 3,76 lehte (2010. aastal 4,11). Keskmiselt veetis külastaja kodulehel 3,55 min (2010. aastal 3,51). Ilmselt vaatab suur osa lahtiolekuageasid, teenuseid vms ning seejärel lahkub kodulehelt. 49,4% külastajatest on ka varem meie kodulehte külastanud.

Pooled külastajatest külastasid kodulehekülge vaid korra. Nende külastajate arv, kes külastasid lehte 9-200 korda, oli ca 3-4%.

Külastajate geograafiline asukoht:

- Eesti – 411 004 (98 %)
- Soome – 1 970 (2%)
- Venemaa – 768 (0,2%)
- Taani – 562 (0,13 %)
- Suurbritannia – 515 (0,12%)
- Rootsi – 455 (0,11%)
- Saksamaa – 414 (0,1%)
- USA – 403 (0,1%)

Aastal 2012 võib meie kodulehe külastajaid eelpool toodud riikidest olla rohkem, kuna IFLA toimub sel aastal Helsingis ja Nurmenuku raamatukogu on osa IFLA ametlikust raamatukogude külastuste programmist.

Kodulehe vaatamiseks kasutati päris palju mobiilseid seadmeid, nt Apple iPadiga on tehtud 771 külastust, iPhone'iga 577, Apple iPod Touch-iga 557, LG P500-ga 154 külastust, HTC Wildfire-ga 100, SonyEricsson E15i Xperia X8 93, Samsung GT-S5660 Galaxy Gio 78, SonyEricsson LT15i Xperia Arc-ga 77, HTC Desire-ga 73 külastust.

Raamatukogu koduleheni jõuti üldjuhul otselingiga, aga ka Google'i, neti.ee, elnet.ee, e-kataloogi ESTER, Facebooki, Bing otsimootori, kuuminna.tallinn.ee, Tallinn.ee, helios.nlib.ee, luubi.ee, mistoimub.ee, yandex.ru., tallinnapostimees.ee, tlulib.ee, peremeedia.ee, perekool.ee, piritamg.tln.edu.ee, library.ru, twotwin.weebly.com kaudu (neist kõigest üle 100 külastuse). Otsingumootoritest on raamatukogu koduleheni jõutud peamiselt otsides kas sõna „keskraamatukogu“ või on otsitud mõnda kindlat haruraamatkogu.

Kodulehesiseses otsingus on populaarsemateks otsisõnadeks: viivis, ester, pikendamine, raamatukoguhoidja, lastetöö, nõmme raamatukogu, videvik, lasteleht, buss, männiku, kaie holm, lahtiolekuajad, vabatahtlikkusega seotud märksõnad jms (võrdluseks ka 2010.a populaarsemad otsisõnad: ester, lahtiolekuajad, avatud, lahtiolek jms, auhinnad, viivis ja sellega seotud sõnad (nt viivisevaba), luule, pikendamine, liivalaia, videvik, buss, raamatukogubuss jms).

Populaarsemad rubriigid kodulehel aastal 2011: Lahtiolekuajad, *Lasteleht*, Mustamäe, Kontakt, Kesklinn, HARURAAMATUKOGUD, Nõmme, E-RAAMATUKOGU, LUGEJATEENINDUS, RAAMATUKOGUST, Kojulaenutus, Põhja-Tallinn, Haabersti, Lasnamäe, Vabad töökohad, *Muusikaleht*, *Lasteleht* > Miti küsimustik, Kataloogiotsing, Minu lugejakonto, *Lasteleht* > FOTOD.

2011. aastal lisati raamatukogu kodulehele 44 raamatututvustust (2010. aastal 33). Rubriiki „Raamatukoguhoidja tutvustab“ külastati 2391 korda (2010. aastal 2518).

2011. aastal lisatud raamatututvustustest loeti enim Kintz Kinzenbergi raamatu tutvustust „Ma olen kole“ (146 lugemist) ja Rosie Alisoni raamatu tutvustust „Mõte sinust“ (134 lugemist). Väga aktiivselt loeti 2011. aastal varasemaid tutvustusi, nt 318 korda loeti tutvustust Hannes Võrno raamatule „Poisilugu“ ja 292 korda Roone Roosti raamatu tutvustust „Mis sul viga on“. 2009. aastal lisatud raamatututvustustest oli enimloetud (71 korda) kolme raamatu - Edda Pakk „Meile antud ajast“, Õie Orav „Rein Aren“ ja Õie Orav „Väino Aren“ – ühistutvustus.

Rubriik „Lugeja tutvustab“ sai alguse detsembris 2010, 2011. aasta lõpuks oli rubriigis 14 tutvustust. Peamiselt on raamatuid tutvustanud eestikeelse kirjanduse osakonna vabatahtlikud (siinjuures on hea ääremärkusena märkida, et osakonnas tegutses kokku 62 vabatahtlikku). Antud rubriiki külastati 2011. aastal 516 korda. Enimloetud raamatututvustused olid: Margus Karu „Nullpunkt“ (loetud 172 korda), Jay Asher „Kolmteist põhjust“ (loetud 157 korda), Stephanie Meyer „Bree Tanneri lühike elu“ (loetud 151 korda), Reeli Reinaus „Must vares“ (loetud 107 korda) ja Javier Sierra „Salajane õhtusöömaag“ (loetud 94 korda).

Kui 2010. aastal oli eesmärgiks vabatahtlike raamatukokku kaasamise projekti käivitamine ja tööle juurutamine, siis 2011. aastal oli juba võimalik tähelepanu pöörata vabatahtliku tegevuse põhjalikumale arendamisele ja parendamisele. Lisaks

tavapärasele kodanikuaktiivsust edendavale ja sotsiaalse vabatahtlikute faktorile, motiveeris seda kindlasti ka tõsiasi, et 2011. aasta oli kuulutatud Euroopa vabatahtliku tegevuse aastaks. Selle raames väärivad eraldi esiletõstmist Eesti Töötukassaga sõlmitud kokkulepe, mille eesmärgiks on anda raamatukogu vabatahtlikele, kes on töötud, uusi tööoskusi ja –kogemusi, aidata neil säilitada tööharjumust ning kaasata neid tugevamini ühiskondlikku ellu. Vabatahtliku tegevuse käigus omandatu tõstab inimeste tööalast konkurentsivõimet ja hõlbustab tööturule tagasitulekut.

2011. aasta jooksul tegutses Tallinna Keskraamatukogus 119 vabatahtlikku, haruraamatukogudest ei olnud vabatahtlikku vaid Kadrioru raamatukogus. 31.12.2011 seisuga oli 33 aktiivset vabatahtlikku 14. struktuuriüksuses. Aasta jooksul laekus kokku kodulehe kaudu vabatahtlikuks soovijatelt 130 ankeeti. Mõned vabatahtlikuks soovijad andsid endast teada kas e-posti kaudu või ka raamatukokku kohale tulles. Töötukassa stipendiaate-vabatahtlikke oli ~25%.

Riiklikus statistikas ei kajastu järgmised arvud, mis näitavad aga ka raamatukogu tööd:

- telefoni teel paluti raamatute tagastamistähtaega pikendada 56 759 korral (2010. aastal 56 207 korral);
(* meetodika: valikstatistika samadel nädalatel kui kohallaenutuse valikstatistika);
- e-posti teel paluti raamatute tagastamistähtpäeva pikendada 9860 korral (2010. aastal 8437 korral).

2011. aasta näitajaid mõjutasid:

1) raamatukogu poolt:

- raamatukogu kasutamise eeskirja muutumine;
- eelarve muutumus (mõjutab nt riistvara aegumist, hoonete seisukorda, teavikute eksemplaarsust);
- seitsme haruraamatukogu kollektiivpuhkus;
- raamatukogu kodulehe ja e-teenuste arendamine;
- erinevad tasuta kasutajakoolitused (Ole Kaasas, arvuti algõpe, koolitused töötajaile, raamatukogutunnid);
- huvitavad ettevõtmised nii lastele ja noortele kui ka täiskasvanutele;
- raamatukogu tegevuse kajastamine meedias, sh kultuuriministri sõnavõtt ning „Eesti asi 2011“ valimine;

2) lugejate poolt:

- endiselt raske majanduslik olukord;
- töötutel vaba aja olemasolu, mida eelistatakse veeta ühe enam raamatukogus;
- laste ja noorte koolivälised hobitegevused;
- kasvanud teadlikkus e-kataloogist ESTER;
- info otsimine internetist.

Ka aastal 2011 tegeles raamatukogu aktiivselt võlglastega, et tagada teavikute jõudmine rohkemate lugejateni. Lisaks automaatse teavitussüsteemi teel saadetavatele meeldetuletustele e-posti aadressidele ning võlglastele helistamisele saatis raamatukogu ka 4741 (2010. aastal 6737 ja 2009. a 4633) meeldetuletust posti teel, s.o 29,6% vähem kui aastal 2010.

	Võlglaste arv aasta alguses	Muutus % (võrreldes eelneva aastaga)
2008	6165	
2009	5190	-15,8
2010	4398	-15,3
2011	4122	-6,3
2012	4049	-1,8

2011. aastal tegi Tallinna Keskraamatukogu ettekirjutuse 417-le (2010. aastal 465-le) raamatuvõlglastele, kellest mitmed olid jätnud laenatud teavikud tagastamata mitmesse raamatukokku. Kohtutäituri poole tuli teavikute tagasisaamiseks pöörduda 178 (2010. aastal 336) võlglaste osas.

2011. aastal tehti ettekirjutusi 89 564,91 euro ulatuses, sh 73 134,8 eurot moodustasid teavikute 10-kordse hinna, mida lugejad teavikute tagastamisel maksma ei pea.

Seisuga 14.02.2012 on 178-st 2011.aastal kohtutäiturile antud võlglastest likvideerinud oma võlgnevuse täielikult 54 lugejat (30,3%) ja osaliselt 32 lugejat (18 %)

20.12.2010 kaevati Tallinna Keskraamatukogu esimest korda raamatuvõlglaste poolt Tallinna Halduskohtusse. Kompromiss saavutati võlglastega 06.01.2011.

2011. aastal ettekirjutuse saanud võlglastest olid 59,9% (2010. aastal 64,9%) naissoost ja 40,1% (2010. aastal 35,1%) meessoost. 70% sündisid ajavahemikul 1984-1994 (2010. aastal 68%).

2010. ja 2011. aastal ettekirjutuse saanud võlglaste vanuseline koosseis:

Sünniaasta	Võlglaste arv 2010	Võlglaste arv 2011
2005-2009	0	1
2000-2004	10	12
1995-1999	32	24
1990-1994	107	109
1985-1989	148	132
1980-1984	61	50
1975-1979	35	33
1970-1974	21	24
1965-1969	16	10
1960-1964	12	6
1955-1959	11	7
1950-1954	9	3
1945-1949	2	4
1940-1944	0	0
1935-1939	1	1

2011. a hakati raamatukogu võlglastele saatma ettekirjutusi menetlusdokumentidena, varem saadeti ettekirjutused lihtväljastusteatega tähtsaadetistena. Kui saadetise

adressaadile ei saadud tähtsaadetist kätte toimetada, siis need tagastati raamatukogule, aga menetlusedokument jäetakse postkasti.

Kahjuks esines Eesti Post AS-l palju probleeme menetlusedokumendi teenuse osutamisega. Kõigepealt saatsime menetlusedokumendid nii, et Eesti Post teeks kolm väljastuskatset, kolmas katse peale kella 20.00, et isik saaks dokumendi isiklikult kätte. Kolmanda väljastuskatse teenust ei osutanud Eesti Post korrektselt ja sellest loobusime alates 26.05.2011, et mitte liigselt raha kulutada teenust saamata. Vastavalt Eesti Posti menetlusedokumentide kättetoimetamise teenusetingimustele toimub Tallinnas teine väljastuskatse peale kella 17. Ka seda teenust ei osutanud nad korrektselt.

Aasta jooksul saatsime Eesti Post AS-le palju pretensioone. Näiteks oktoobris – novembris 2011 saatsime 105 menetlusedokumentide. Nendest 34-l Tallinnasse saadetud dokumendil oli teine väljastuskatse tehtud hommikupoolikul või päeval, mitte õhtul peale kella 17 nagu on nimetatud menetlusedokumentide kättetoimetamise teenusetingimuste punktis 7.2.4. Soovisime saada 34 menetlusedokumendi kohta kreditarvet. Eesti Post AS vastuskirjas märgiti, et Eesti Post on materiaalselt vastutav kahju eest, mis tekib täht- ja väärtusaadetise kaotsimineku korral, sisu täieliku või osalise kahjustumise korral ning neil puudub alus meile kahju hüvitamiseks. Kuna Eesti Post on praegu postiturul monopoolses seisundis, siis samad probleemid tõenäoliselt jätkuvad ka järgmisel aastal.

Koduteeninduse teenust kasutavaid lugejaid oli aasta lõpuks 39 (2010. aastal 41) ja neile laenati kokku 2675 raamatut (2010. aastal 3194), s.o 16,2% vähem kui eelneval aastal.

RVL-i teel saadi 2011. aastal 35 (2010. aastal 27) tellimust, neist täideti 33 (2010. aastal 26). Tallinna Keskraamatukogu tellis RVL-i teel ühe raamatu (2010. aastal kolm) ning see tellimus ka täideti.

2011. aastal said lugejad 4452 (2010. aastal 6712) eksemplari teadmiskirjandust järjekorda panemise teel, see on 33,7% vähem kui eelmisel aastal. Kartes pikki järjekordi, eelistavad lugejad valida soovitud teose asemel alternatiivteose, mis käsitleb sama teemat kui soovitud raamat või siis panevad ennast järjekorda ning mõne aja pärast tühistavad selle, olles saanud raamatu kuskilt mujalt kiiremini. Eakamad lugejad, kes e-posti ei kasuta, peavad helistamistasu mobiiltelefonile aga liiga kalliks.

8.2.1 Raamatukogubuss Katarina Jee

Raamatukogubussi marsruut hõlmab erinevaid Tallinna piirkondi Lasnamäel, Haaberstis, Nõmmel ja Pirital. Esmaspäevast neljapäevani tehakse kokku 26 pooltunnist peatust. 2011. aastal marsruudis muudatusi ei olnud ja peatuste asukohad jäid samaks, mis aastal 2010.

Raamatukogubussi marsruudil sõitmist mõjutavad mitmed asjaolud: ilmastikutingimused, liikluskultuur ja -korraldus, bussi tehniline seisund jms. Aasta

möödus raamatukogubussile hästi ja aasta lõpus talvisel perioodil ei olnud enam olukorda, kus lume tõttu ei olnud võimalik mitmetesse peatustesse pääseda.

Samuti lahenes raamatukogubussi peatuses autode parkimisega seotud probleem Lasnamäe linnaosas asuvas Priisle peatuses. Tegime koostööd Munitsipaalpolitsei Ametiga, kes saatis igal esmaspäeval välja patrulli ja aitas raamatukogubussi peatuseks mõeldud kohta autovaba hoida.

Raamatukogubussi teenust kasutatakse enim Lasnamäe linnaosas, mis on tingitud sellest, et antud suure elanike arvuga piirkonnas on vaid kaks haruraamatukogu.

Aastal 2011 telliti raamatuid bussi varukogust 65-l korral, mis on peaaegu sama palju kui aastal 2010, mil telliti raamatuid 60 korda. Tellitud raamatutele tuldi järgi 44-l korral, ühel korral ei soovitud pärast teavikuga tutvumist seda laenutada ja 20-l korral ei tulnud raamatule järgi. Enamasti telliti eestikeelseid lasteraamatuid ja teadmiskirjandust.

Raamatukogubussi kogus oli 2011. aasta lõpuks raamatuid kokku 8429 eksemplari, audioraamatuid 20 eksemplari ja 121 ajakirjanumbrit. 69,1% kogust muudustub ilukirjandus. 66,5% kogust on eestikeele kirjandus.

2011. aasta lõpust otsib raamatukogu Katarina Jee'le uut aktiivset ja toredat bussijuhti, mistõttu 2012. aasta esimestel kuudel buss marsruudil ei liigu.

Raamatukogubussi töötajad võtsid 11.-13. augustil osa Soomes, Turus toimunud raamatukogubusside kokkutulekust. Osalejaid oli seal 16-st riigist: Hiinast, Horvaatiast, Tšehhist, Taanist, Soomest, Saksamaalt, Kasahstanist, Hollandist, Norrast, Portugalist, Venemaalt, Sloveeniast, Hispaaniast, Rootsist, Inglismaalt ja Eestist. Raamatukogubusse oli kohal umbes 40.

2012. aastal on bussil plaanis sõita IFLA-le ning tutvustada ennast Helsingi linnaelanikele ja külalistele, sh IFLA osalejatele.

8.2.2 Muusikaosakond

2011. aasta lõpu seisuga on teavikuid muusikaosakonna kogus kokku 18 032 eksemplari. Aasta jooksul lisandus kogusse 1193 teavikut, neist 138 raamatut, 170 nooti, 10 aastakäiku ajakirju, 708 helisalvestist ning 167 videosalvestist. Juurdetulekust 953 eksemplari olid ostud ning 240 annetused jm (valdavalt annetused).

2011. aasta lõpu seisuga oli endiselt kõige suurem osakaal kogus helisalvestistel (7818), järgnesid noodid (4445), raamatud (3675), videosalvestised (1980), perioodika (111 aastakäiku) ning elektroonilised teavikud (3).

Kojulaenutuste arvud teavikulaadide kaupa viie aasta lõikes:

Laad	Koju 2007	Koju 2008	Koju 2009	Koju 2010	Koju 2011	Muutus % 2010-ga	Muutus % 2007-ga
Raamat	1171	1286	1764	2210	1585	-28,3	35,4
Noot	1861	2109	2713	3247	2751	-15,3	47,8
Helisalvestis	1323	7885	12926	14341	11944	-16,7	802,8
Videosalvestis	1050	1570	2661	2897	3138	8,3	198,9
Perioodika	165	183	171	314	221	-29,6	33,9
KOKKU (sh pikendused)	6768	14383	22047	22985	19652	-14,5	190,4

Kohalkasutuste arvud teavikulaadide kaupa viie aasta lõikes:

Laad	Kohal 2007	Kohal 2008	Kohal 2009	Kohal 2010	Kohal 2011	Muutus % 2010-ga	Muutus % 2007-ga
Raamat	147	104	218	327	250	-23,5	70,1
Noot	216	104	151	366	267	-27	23,6
Helisalvestis	3770	2343	2132	1520	1200	-21,1	-68,2
Videosalvestis	939	907	915	896	906	1,1	-3,5
Perioodika	-	-	-	-	1		
KOKKU (sh pikendused)	5072	3458	3416	3109	2624	-15,6	-48,3

Aasta	2007	2008	2009	2010	2011	Muutus % 2010-ga	Muutus % 2007-ga
Kojulaenutusi	6768	14383	22047	22985	22638	-1,5	234,5
Kohalkasutusi	5072	3458	3416	3109	3109	0	38,7
KOKKU	11840	17841	25463	26094	25747	-1,3	117,5

8.2.2.1 Muusikaleht

Kui esileht välja jätta, siis on populaarsemad rubriigid Uut lastele, E-noodikogu, Üritused, Kontakt ja Uued teavikud. See on ka ootuspärane, sest neis rubriikides sisaldub kasutajale kõige operatiivsem info: millised on uued teavikud, millal neid kätte saab ning mis veel muusikaosakonnas toimub (üritused).

Populaarsemad rubriigid 2011. aastal: Muusikaleht (esileht), Uut lastele, E-noodikogu, Üritused, Kontakt, Uued teavikud, Raamatukogutunnid, Videoteek, E-kataloog, Teenused, Kogu, Virtuaalnäitused, Uudised, Galerii, Edetabel, Küsi meilt.

8.2.2.2 Muusikaosakonna veebipäevik

Muusikaosakonna veebipäevikut külastati 2011. aastal kokku **5274** korda, mida on vähem kui kahel eelneval aastal. Unikaalseid külastusi oli 3995. Uusi külastusi on kõigi külastuste koguhulgast 73%. Iga külastaja veetis saidil keskmiselt 48 sekundit ja vaatas keskmiselt 1,39 lehte külastuse jooksul. Siiski kuvatakse iga vaadatud lehekülge kokku keskmiselt 2 minutit.

Külastajate koguarvust moodustab otsingumootorite kaudu saidini jõudnute hulk ligi poole (51%). Samal ajal on vähenenud külastused viitavate saitide kaudu (36%).

Rõõmustav asjaolu on aga otseliikluse suurenemine (13%). Erinevus eelmise aastaga võrreldes on küll väike, kuid annab siiski lootust, et Muusikaosakonna veebipäevik on saanud juurde püsilugejaid.

Otsinguliiklusest suurim osa on blogini jõudnud Google'i kaudu (2919). Üle poolesaja külastuse on kasutanud kodumaist Neti otsimootorit. Märkimisväärne kogus (343) külastajaid leiab Muusikaosakonna veebipäevikuni tee Tallinna Keskraamatukogu kodulehe kaudu. Olulised liikluse allikad on veel Blog.tr.ee.

Külastajate asukohamaade lõikes on jätkuvalt esikohal Eesti (4854) ja Soome (55), järgnevad Brasiilia ja Rootsi (39).

Populaarsemad otsingufraasid, millega muusikaosakonna blogisse jõutud on: Muusikaosakonna veebipäevik (59), Kadri Voorand (59), Trumm-it (42), Keskraamatukogu (40), noorte kriitikute luubi all (24).

2011. aasta jooksul lisandus 46 uut kirjutist, autoreid oli kokku 17. Enamiku kirjutiste autor oli ka 2011. aastal endiselt veebipäeviku peatoimetaja Marje Ingel, kirjutades pisut üle poole kõigist artiklitest.

8.2.2.3 Videosalvestiste laenutusõigusega seotud tegevused

2011. aasta keskel sai avalikuks otsus viia autoriõiguse valdkond kultuuriministeeriumi alt justiitsministeeriumi alla. 11. mai Postimehes ütles minister Rein Lang: „Omaette teema on autoriõigused“. Langi sõnul tuleb intellektuaalse omandi õigus digitaalajastuga vastavusse viia ning juhtrolli peab siin võtma justiitsministeerium. „Kuidas see ajakohastamine välja näeb, millised uued õigused autoritele ja esitajatele tekivad ning mis määral kärbitakse tarbija vabadusi, vajab pikemat arutamist ja vaidlemist.“

Siiski ei olnud aasta lõpu seisuga veel mingisugust selgust, kes, millises ministeeriumis ja millega täpsemalt tegelema hakkab (st kelle poole siis pöörduda?) ning siiani on osa autoriõiguse valdkonnast siiski kultuuriministeeriumi hallata.

Tasuta ja tähtajatuid litsentse taotleti aasta jooksul 35-le nimetusele, neist saadi 17. Taotlused esitati e-posti teel 22-le tootjale või produtsendile, neist 11 ei vastanud taotlusele üldse, ülejäänud vastasid jaatavalt. Kui ühelt tootjafirmalt taotletakse litsentse mitmele filmile, siis üldjuhul tehakse taotlus igale produtsendile eraldi. On juhtumeid, kus ühe ja sama firma üks produtsent annab loa ja teine mitte. Näiteks Allfilmilt küsiti luba viielt erinevalt produtsendilt, kellest ainult üks vastas positiivselt, teised ei vastanud üldse.

2011. aastal andsid keskraamatukogule tasuta ja tähtajatu laenutuslitsentsi järgmised tootjad: In-Ruum, Kuukulgur (Andres Maimik, Kaspar Kaljas), Lasteveeb OÜ, Tõnu Aru, Exitfilm, Allfilm (Artur Talvik), Eesti Filmiarhiiv, Eesti Kultuurifilm, Balti Video OÜ.

Tähtjalisi ja tasulisi litsentsilepinguid on keskraamatukogul sõlmitud kahe tootjaga: Eesti Rahvusringhääling (ERR) ja Eesti Joonisfilm. ERR-iga sõlmiti 2011. a üks uus

litsentsileping üheksale nimetusele ning pikendati kahte lõppenud lepingut.

Tähtajatud, kuid tasulised litsentsid on keskraamatukogu saanud levifirmadelt Sonatiin ning alates 2009. aastast ka Coomor Kaubanduselt. Sonatiinilt osteti muusikaosakonnale sel aastal 36 video lenutuslitsentsid.

Iga laenutusluba on ühekordne, kehtib kindlale nimetusele ja eksemplarile.

Aasta esimesel poolel püüdis muusikaosakond laenutusõiguse saamise ning selle hinna üle läbi rääkida ka Eesti suurima videosalvestisi vahendava firmaga Rautakirja Estonia, kuid firma poolse passiivsuse tõttu on protsess esialgu soiku jäänud.

8.3 Laste- ja noorteteenindus

Lisaks infovajaduse rahuldamisele on raamatukogu lastele ja noortele kohtumispaigaks, kus veeta sisukalt oma vaba aega. Raamatukogu läheduses olevate koolide algklasside õpilasi võib näha peale või ka enne tunde raamatukogus vaba aega sisustamas. Raamatukogu pakub neile lastele tuge iseseisvumisel ja ümbritseva linnakeskkonnaga kohanemisel. Kindlasti on raamatukogu soositud ajaveetmiskoht ka nende lapsevanemate hinnangul, kes on lapsega tundidejärgseks kokkusaamise kohaks kokku leppinud just selle paiga. Ajastu märgiks võiks ka seda pidada, et raamatukogu lasteüritustele jääb koos lapsega tegutsema järjest rohkem lapsevanemaid. Ühiskonnas hinnatakse üha enam lapsega koos veedetud kvaliteetaega.

Raamatukogude kasutamine – lapsed ja noored kuni 16 (kaasa arvatud)

Raamatukogu	Lug-d 2010	Lug-d 2011	Muutus (+)	Külast-d 2010	Külast-d 2011	Muutus (+)	Kojulae nut-d 2010	Kojulae nut-d 2011	Muutus (+)
* 1.Keskrk	6329	6230	-99	45235	46560	1325	46732	48498	1766
2. Kadrioru	330	363	33	4012	2746	-1266	1659	1777	118
3. Kalamaja	523	531	8	2992	3194	202	3718	3525	-193
4. Kännukuke	1618	1650	32	11237	12621	1384	12175	13339	1164
5. Laagna	874	866	-8	8370	8920	550	10159	10614	455
6. Männi	910	921	11	5607	6149	542	6509	6613	104
7. Männiku	400	432	32	4767	5108	341	3242	3438	196
8. Nurmenuku	1284	1280	-4	11191	9919	-1272	7574	8212	638
9. Nõmme	1375	1428	53	14122	13064	-1058	9470	10455	985
10. Paepealse	1261	1334	73	11311	12972	1661	11481	13222	1741
11. Pelguranna	982	1003	21	14513	14631	118	9048	10144	1096
12. Pirita	892	886	-6	10402	13207	2805	7011	7824	813
13. Pääsküla	844	896	52	6807	7175	368	7116	7567	451
14. Sõle	887	880	-7	9397	9517	120	6789	7149	360
15. Sääse	990	1091	101	6067	6980	913	6337	7939	1602
16. Tondi	469	509	40	4234	4726	492	4800	4113	-687
17. Torupilli	911	1005	94	8286	9021	735	6591	7672	1081
18. V-Õismäe	1548	1516	-32	11270	10091	-1179	11128	10506	-622
Katarina Jee	352	386	34	4935	4291	-644	3043	3172	129
KOKKU	22779	23207	428	194755	200892	6137	174582	185779	11197
<i>Lugejaid ühekordselt</i>	15184	15278	94						

* Keskrk – Estonia pst 8 ja Liivalaia 40 asuvad teenindusosakonnad.

Laste- ja noorteteeninduses avaldas sel aastal kindlasti mõju Tallinna Keskraamatukogu kasutamise eeskirja muutus, mis jõustus 1. veebruar 2011. Lugejate jaoks muutus kolm olulist punkti:

1. lugejal on õigus laenata korraga kuni 30 teavikut;
2. tagastustähtaega on võimalik pikendada kaks korda enne tagastamistähtpäeva saabumist kohapeal, telefoni ja elektronposti teel või e-teeninduse kaudu e-kataloogis ESTER, kui teavikuid ei vaja teised lugejad (eelmise kasutamise eeskirja järgi oli lugejal võimalik pikendada tagastamistähtpäeva üks kord);
3. alla 18-aastastele isikutele annab teavikute kojulaenutamise õiguse vanema või eestkostja kirjalik nõusolek (eelmise kasutamise eeskirja järgi oli vanema või eeskostja kirjalikku nõusolekut vaja kuni 16-aastastel isikutel).

Kui esimesed kaks eeskirja muutust võeti lugejate poolt hästi vastu, siis kolmanda punkti üle 16- ja 17-aastased lugejad väga ei rõõmustanud. Lisaks uutele lugejatele tuli raamatukogul nüüd anda nõusoleku blankett kaasa ka neile 16- ja 17-aastastele lugejatele, kellel kehtiv nõusolek puudus ning selgitada, et teavikute laenamine tähendab materiaalselt vastutust (nt teaviku mitteõigeaegse tagastamise korral tuleb maksta tasu viivitatud aja eest).

Alates aprillist said lugejad peamaja ja võõrkeelse kirjanduse osakonna laste- ja noorteteeninduses kohapeal kasutada e-lugeri ja iPadi. Praktika on näidanud, et iPadi kasutatakse kohapeal rohkem interneti kasutamiseks kui e-raamatute lugemiseks. E-lugeri kasutamine on olnud passiivsem, küll aga on mõnel korral küsitud, et kas seda välja laenutatakse. E-raamatuid on tutvustatud erinevatel lasteüritusel.

2011. aasta alguses koguti haruraamatukogude laste- ja noortetöötajatelt ideid lasteaedade rühmadele raamatukogutundide läbiviimiseks ning koostöös raamatukogu kunstnikuga koostati kõikides raamatukogudes kasutamiseks Miti mängude kava (Miti - www.keskraamatukogu.ee/lasteleht nuputamist pakkuv mesilane). Tunni läbiviimist elavdas kindlasti ka Miti maskott-tegelase kasutamine. Miti mängudega õpivad lapsed tähestikku ning saavad uusi teadmisi raamatutest, kirjanikest ja raamatukogust. Selline formaat lasteaiaste raamatukogukülastuseks oli igati edukas ja raamatukogud plaanivad seda kindlasti ka edaspidi kasutada.

Raamatukogus on väga oluline osa interjööri, et lugejad end selles keskkonnas hästi tunneksid. Raamatukogudes on jätkatud lapsesõbraliku keskkonna arendamist ja heameelt tuntakse väikelastele loodud lugemispesade üle. Kännukuke raamatukogu rõõmustab, et pesa on tihtipeale igal ajal hõivatud ja mitte ainult väikelaste poolt. Peale kooli on seal tihti näha lugemas ja pikutamas suuremaid poisse-tüdrukuid. Kõige populaarsemad on suured kott-toolid, kus saab end koos raamatuga mõnusasti sisse seada. Lugemispesas on ka emad usinasti ametis ja nii mõnigi neist eelistab tavapärasele laua taga istumisele kott-tooli kasutamist.

Pääsküla raamatukogus alustas detsembrikuu alguses tööd Padjaklubi. Piirkonna inimestele edastati Nõmme linnaosa ajalehes „Nõmme Sõnumid“ üleskutse koguda raamatukogu lugemispesa tarvis patju. Peale ajalehe ilmumist võttis raamatukoguga ühendust ettevõtte STROMA, kes pakkus raamatukogule istepatjadeks madratsinäidiseid. Pakutud näidised on suurepärase lahendus lugemispessa, neile oli ümber vaja vaid katteid. Raamatukogu tegi üleskutse piirkonna koolide

käsitööõpetajatele, meisterdamaks koolis lastega padjaklubi raames lugemispessa patju. Ideest haaras kinni Kivimäe Põhikooli käsitööõpetaja Reet Markus ja tööks läheb aastal 2012.

8.3.1 Lasteleht

Alates 26. jaanuarist 2007 on Tallinna Keskraamatukogul oma Lasteleht www.keskraamatukogu.ee/lasteleht, mille sihtrühmana näeme koolieelikuid ja algklasside õpilasi. Hea on tõdeda, et raamatukoguhoidjate ühine tööpingutus Lastelehega tegutsedes on ära märgitud kirjastuse Avita poolt 2011. aastal välja antud eesti keele õpikus (Kaja Sarapuu 4. klassi „Eesti keele õpikust“ leiab Tallinna Keskraamatukogu Lastelehe tutvustuse).

8.3.2 Tallinna Keskraamatukogu laste- ja noortetöötajad teiste projektides

Jaanuaris 2011 kaasas Lastekaitse Liit lastekirjanduse eksperte, et valida välja parimad lasteraamatud 2010. aastal ilmunud uudiskirjanduse seast. Esimese valiku tegid Eesti Lastekirjanduse Keskuse töötajad, keskraamatukogu laste- ja noorteteeninduse töötajad olid üheks ekspertgrupi liikmeks parimate raamatute valimisel. Saadud hinnangute järgi anti Lastekaitse Liidu poolt 10-le lasteraamatule Hea raamatu tiitel.

Eesti Lugemisühing korraldas üle-eestilise esseekonkursi koolide, lasteaedade ja huvikoolide õpetajatele. Konkursile oodati esseid teemal „Pilt ja sõna“. Parimate tööde kirjutajaid tunnustati 8.-10. juunil 2011 Tallinna Ülikoolis toimival rahvusvahelisel konverentsil „Pilt ja sõna“. Konkursile laekus 12 tööd ja neid hindas žürii koosseisus Anneli Kengsepp, Karin Müller, Jaan Pehk, Tuuli Reinsoo ja Krista Nõmmik.

18. veebruaril osales Pääsküla raamatukogust Virve Edro Rabarübliku lasteaia poolt korraldatud luulelugemise konkursi „Emakeele kaunis kõla“ žüriis ja 3. märtsil osales ta etlemiskonkursi „Eesti keele kaunis kõla“ Nõmme piirkonna eelvooru žüriis.

Paepealse raamatukogu töötajaid kutsuti külla Rae valda Jüri raamatukokku, et vahetada kogemusi lasteürituste läbiviimisel. Paepealse raamatukogu pakkus nukuetendust „Loomad tutvustavad raamatukogu“, kus metsaelanikud rääkisid lastele raamatutest ja raamatukogu kasutamisest. Jüri raamatukogus olid publikuks lapsed oma vanematega. Peale etendust loeti liisusalme ja meisterdati. Jüri raamatukogu töötajatega arutleti vabas vormis ka raamatukogutöö üle linnas ja maal ning jagati omavahel ideid.

Tallinna Keskraamatukogu laste- ja noorteteenindus korraldas koostöös Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu lasteteeninduse toimkonnaga 21. septembril VIII üleriigilise lasteraamatukoguhoidja päeva. Kolmandat korda anti välja ERÜ auhind „Aasta lasteraamatukoguhoidja“. Tallinna Keskraamatukogu kandidaadiks oli Olga Lošakova. Päeva tähistati Haabersti Vaba Aja Keskuses (Ehitajate tee 109a), kus asub ka Tallinna Keskraamatukogu Nurmenuku raamatukogu. Tallinna Keskraamatukogus tegutsevatest vabatahtlike abistajate tegevusest andis lastetöö vaatevinklist ülevaate

Anneli Kengsepp, vabatahtlik Epp Leikop pani aga saalitäie osalisi paberis järjehoidjaid rebima. Päeval tutvustati raamatukogubussi, kõneldi Eesti Lastekirjanduse Keskuse ja ERÜ lasteteeninduse toimkonna tegevusest, anti ülevaade Eesti rahvaraamatukogude lasteosakondade 2010.a aruandlusest ning tutvuti Kännukuke, Nurmenuku ja Sõle raamatukogudega. Päeva korraldamist toetas Hasartmängumaksu Nõukogu. Ettekannete salvestusi saab vaadata ka Tallinna Keskraamatukogu e-kogust.

Tondi raamatukogu aitas Tondi Põhikooli huvijuhil ehitada lastele kooli lugemispesa, kus lapsed saaksid peale koolipäeva rahulikult koos raamatuga puhata ja lõdvestuda. Lugemispessa hangiti just nendele lastele sobivaid raamatuid ja mänguasju.

8.4 Raamatukogu kultuurikeskusena

2011. aastal oli raamatukogudes 362 näitust ja 1113 väljapanekut.

Raamatukogu	Näitused ja väljapanekud	Üritused	Üritusel osalenute arv
* 1. Keskrk	291	232	3996
2. Kadrioru	45	18	318
3. Kalamaja	26	24	208
4. Kännukuke	116	48	652
5. Laagna	122	42	299
6. Männi	59	11	191
7. Männiku	69	51	307
8. Nurmenuku	73	81	580
9. Nõmme	49	75	821
10. Paepealse	76	43	523
11. Pelguranna	51	55	837
12. Pirita	61	72	1214
13. Pääsküla	75	32	364
14. Sõle	72	90	1064
15. Sääse	61	51	455
16. Tondi	29	17	343
17. Torupilli	85	26	334
18. V-Õismäe	69	36	402
Katarina Jee	27	6	1177
KOKKU	1456	1010	14085

8.4.1 Näitused

Aastal, mil Tallinn oli Euroopa kultuuripealinn, sai Tallinna Keskraamatukogu suurimas, eestikeelse kirjanduse osakonnas nautida läbi aasta Tallinna-teemalisi väljapanekuid.

2011. aastal toimus Tallinna Keskraamatukogu näitusesaalis (Estonia pst 8) 14 näitust. Näituste valikul peeti silmas vaheldusrikkust: eksponeeriti nii laste, asjaarmastajate kui professionaalide loomingut.

Aastate jooksul on Tallinna Keskraamatukogul välja kujunenud väga head suhted Eesti Kõitekunstnike Ühendusega. 2011. aastal koostasid nad kõitenäituse

„Kalevipoeg“. Juba aastaid rõõmustab lugejaid oma rikkaliku kunstikollektsiooni põhjal koostatud näitustega eesti ühe suurema erakunstkogu omanik Mart Lepp. Möödunud aastal sai näha koguni nelja tema koostatud näitust: Olga Terri maalid, Vive Tolli minigraafika, Vello Vinni minigraafika ja Eesti kunstnike jõulugraafika. Mart Lepa poolt koostatud näitused leidsid kajastamist ka ajalehes “Sirp“.

Kevadel austas meie raamatukogu oma juubelinäitusega kalligraafia vanameister Heino Kivihall. Teist aastat järjest eksponeeriti raamatukogu galeriis Eesti Kunstiakadeemia Avatud Akadeemia lõpetajate töid.

Augustis ja septembris oli näitusesaalis avatud raamatunäitus „Oli kord ... : Baltisaksa kirjandus Eestis“. Näitusel sai vaadata valikut Eestiga seotud baltisaksa autorite teostest. Vanim raamat näitusel oli 1578. aastal ilmunud Balthasar Russowi kroonika. Näituse korraldas Baltisaksa Kultuuri Selts Eestis. Näitus toimus baltisaksa-estli kultuuripäevade „*Domus Revaliensis 2011*“ ürituste raames.

Avalike suhete osakonna poolt koostati eestikeelse kirjanduse osakonna lugemissaali jaoks näitus „Ilu ja tervis nüüd ja sada aastat tagasi“. 2012. aastal saavad võimaluse seda näitust oma ruumides välja panna ka haruraamatukogud. Lisaks kujundas kunstnik Kertu Sillaste Tallinna Keskraamatukogus haruraamatukogude ja osakondade jaoks suuremaid ning väiksemaid näitusi ja raamatuväljapanekuid.

Kirjandusfestivali HeadRead raames toimusid kõikides Tallinna Keskraamatukogu haruraamatukogudes festivalil esinenud kirjanike teoseid tutvustavad raamatuväljapanekud ja näitused.

Peamaja lugemissaalis sai tutvuda keelatud raamatutega. Võõrkeelse kirjanduse osakonnas jätkus näituste osas koostöö disainistuudioga Bjarte, Eesti Vabariigi aastapäevaks koostati näitus „Avasta enese jaoks Eesti“, sügisel pani oma tööd välja kunstnik-restauraator Inna Tjurikova.

Kännukuke raamatukogus oli pilkupüüdev aasta lõpul üles pandud fotonäitus „Kultuurimälestised Vikipeediasse“. Tegemist oli 2011. aasta septembris korraldatud fotokonkursi paremate töödega. Fotokonkurss kutsus kõiki Eesti inimesi sõltumata vanusest ja ametist märkama enda ümber muinsuskaitsealuseid objekte ning neid fotodele jäädvustama.

Männiku raamatukogus võeti hästi vastu näitus „Taimetoitlus – mõtteviis ja elustiil“. Näituse avamisel tutvustas näituse koostaja Kadri Aavik taimetoitlust ja tervislikke eluviise. Hästi võeti vastu ka Oksana Järviste maalide näitus „Südamega näeb paremini“, Kairi Tamme, Lizett Käose ja Liisbet Hõimla ühisnäitus „Värvirõõm“ ja Tallinna Tugikeskuse Juksi ülevaatenäitus ning Juksi noorte valmistatud kaartide näitus „Teostatud mõtted kinkimiseks“.

Nõmme raamatukogu peab põnevamateks näitusteks Hermes Sarapuu fotonäitust „Minu maastikud“, Nõmme Klaasi- ja Keraamikastuudio tööde ning Tallinna Keskraamatukogu rändnäitust „Teed joovad ju kõik“.

Sõle raamatukogus oli üleval Ants Roometsa poolt koostatud näitus „Sugupuud ja suguvõsatabelid: leitud Eesti kirjanduse väljaannetest“. Oma oskusi demonstreerisid

ka Ohtu küla saviringi inimesed, kelle tööd raamatukogu klaasvitriinis kõigile külastajatele vaatamiseks välja olid pandud.

8.4.1.1 Näitused lastele ja noortele

Maikuus kirjandusfestivali HeadRead toimumise ajal pandi välja festivalil esinevate kirjanike loomingut ning Põhjamaade raamatukogunädalal tutvustati põhjamaade kirjanike loomingut. Torupilli raamatukogus oli Tallinna päeva puhul maikuus lastele huvitav näitus teemal „Torupilli ja Kadrioru kirjanike lasteraamatuid ja tõlkeid“. Aasta lõpus koostati raamatukogudes väljapanekuid Nukitsa konkursi raamatutest - algas Eesti Lastekirjanduse Keskuse poolt korraldatud üle-eestiline Nukitsa konkurss, kus lapsed saavad valida oma lemmikkirjanikku või -kunstnikku viimase kahe aasta jooksul väljaantud lasteraamatute seast.

Samuti on raamatukogu külastajatele vaatamiseks välja pandud laste joonistusi või meisterdusi, mis on valminud lasteürituste käigus. Pelguranna raamatukogus kogusid lapsed koos raamatukoguhoidjaga looduslikke materjale ja joonistasid ning meisterdasid kivimehikesi - valmis näitus „Sügise lävel“. Tallinna Keskraamatukogu perepäevaks teemal „Roheline laupäev raamatukogus“ koostati raamatukogudes raamatuväljapanekuid rohelisest mõtteviisist kui ka näituseid taaskasutatavatest materjalidest esemetest.

Raamatukogudes ringlesid lugemisprogrammi „Suvi raamatuga“ lastejoonistuste näitus, Kertu Sillaste illustratsioonid raamatule „Suvevaheaeg koolis“ ning avalike suhete osakonna korraldatud raamatukogu töötajate ja nende tuttavate salmikute näitus, mis pakkus suurt huvi noorte kõrval ka täiskasvanutele.

Mai lõpus avati Tallinn Treff Festivali ajal näitus, kus vanalinna hoonete akendele olid välja pandud üle 1200 isevalmistatud nuku. Need, enamjaolt teatrinukud, olid valminud „1000 nuku projekti“ raames, mis sai alguse 2009. aasta oktoobris Nurmenuku raamatukogust. Pärast Treff festivali sai kõiki nukke kogu suve jooksul näha NUKU muuseumis.

Peamaja näitusesaalis sai vaadata Tallinna Keskraamatukogu fotokonkursile „Lugemiselt tabatud“ esitatud fotode näitust. Näitust eksponeeriti aasta lõpus ka Tallinna Linnamuuseumi Nukumuseumis. 2012. aastal saab näitust vaadata Tallinna Keskraamatukogu haruraamatukogudes.

Keskraamatukogu trepigaleriis sai näha EENeti ja TTÜ Geoloogia Instituudi arvutijoonistuste näitust „Elurikkus“ ja Tallinna Linnamuuseumi Lastemuuseumi joonistuskonkursile laekunud laste joonistusi teemal „Hea sõnumiga pildid“. Kännukuke raamatukogus sai näha Beebide Loovustoa, Tallinna Kopli Noortemaja ja Mustamäe Laste Loomingu Maja eripalgelisi näituseid. Säase raamatukogus said lugejad nautida Loovarengu kooli Bjarte laste kunstistuudio näitust „Ma joonistan maailma“. Loovarengu kool kinkis raamatukogule Elvira Steinbergi maali „Aroom“.

8.4.2 Üritused

Raamatukogudes korraldati lastele, noortele ja täiskasvanutele 2011. aastal 1047 üritust (2010. a 1076), kus osales kokku 15 410 inimest (2010. a 19 641). Enamus üritused olid suunatud lastele.

Üritusi korraldatakse nii eesti- kui venekeelseid. Pelguranna raamatukogus on head kogemused kasvatanud veendumust, et vene keelt kõnelevate laste integreerimise üheks võimaluseks on lastele mõeldud üritused ja tegevused, mis ei lähtu keelelistest erinevustest. Kõik raamatukogus toimuvad ettelugemised, meisterdamised, nuputamised ja paljud kombineeritud üritused toimuvad valdavalt eesti keeles. Lastetöötajalt nõuab see suuremat paindlikkust ja head keelteoskust, et vajadusel lapsel keeruline sõna kiiresti arusaadavaks teha.

Aasta jooksul on Tallinna Keskraamatukogus ellu viidud mitmeid lasteürituste projekte, mida on toetanud Eesti Kultuurkapital, Hasartmängumaksu Nõukogu või Kultuuriministeerium.

8.4.2.1 Üritused väikelastele

Raamatukogul on hea koostöö lasteaedadega, enamasti pakuti lastele kombineeritud raamatukogutunde juttude ja meisterdamisega. Tundide lõpetamise maiuspalaks kujunes tavaliselt omal käel raamatutes tuhlamine ja sõpradega oma raamatuleidude jagamine. Väikelaste üritusi korraldati ka kodustele lastele ja perekondadele. Enamuses haruraamatukogudes toimusid lastele muinasjututunnid ja meisterdamised laupäeviti. Tihti võtsid meisterdamisest või muinasjututunnist koos lastega osa ka vanemad või vanavanemad.

Eestikeelse kirjanduse osakonna laste- ja noorteteeninduse lugemispesas jätkati väikelaste kolmapäevase raamatukogutunni „Hiirepesa jutunurk“ korraldamist. Juba kolmandat aastat jätkas võõrkeelse kirjanduse osakonnas tegevust „Mudilaste kool“, kuhu kutsuti kõige väiksemaid, 2,5-3-aastaseid lugejaid koos vanematega.

1. juunil, lastekaitsepäeval, said mudilased Tallinna Loomaaias Tallinna Keskraamatukogu Looduse lugemissaalis vaadata nukuetendusi, joonistada ja meisterdada.

Kadriorus, E. Vilde muuseumi esisel platsil toimus 17. septembril eesti kirjanduse sügislaad, mis sel aastal oli pühendatud eesti lastekirjandusele. Raamatukogu töötajate poolt loodi E. Vilde verandale laste Lugemispesa, kus igal täistunnil sai põnevalt ja kirjanduslikult lustida.

Männiku raamatukogus toimus 18. oktoobril peretund „Emmed ja mudilased“, kus emad said tutvuda laste kasvatamise ja laste tervise teemalise kirjandusega ning lastega koos vaadata ja loeti uusi väikelaste papist raamatuid.

Kadrioru raamatukogu sai oma kauaaegselt lugejalt ja NUKU näitlejalt Are Uderilt toreda jõulukingi – ta etendas lasteaia lastele raamatukogus nukuetenduse „Jäljed lumel“.

Etendusi andsid lastele ka raamatukogude töötajad. Paepealse raamatukogu etendas lastele enda loodud nukuetendust „Loomad tutvustavad raamatukogu“, kus lasteaialapsele eakohases sõbralikus vormis õpetatakse raamatukogu kasutamist ja seal käitumist. Sõle raamatukogus lavastati etendus Tiia Toometi jutustusest „Kus on kodu?“. Antud etendust käidi esitamas ka 1. juunil Looduse lugemissaalis Tallinna Loomaaias ning 17. septembril Eduard Vilde Muuseumis toimunud Eesti kirjanduse sügislaadal. Jätkati ka veidi vanema, Edgar Valteri jutustusel „Kassike ja kakuke“ põhineva etenduse esitamisega.

Väikelastele korraldati ka mitmeid võistluseid. Sõle raamatukogu üheks suuremaks ürituseks oli lasteaedadele suunatud joonistusvõistlus „Sügise sünnipäev“. 2. märtsil toimus Pirita raamatukogus lasteaedade vaheline ettelugemisvõistlus. Lasteaialapsed lugesid ette ilusaid eesti autorite luuletusi ning 1. klassi lapsed olid publikuks. Ürituse korraldaja oli Külli Tatter Pirita Linnaosavalitsusest.

Lasteaedade rühmadele viis võõrkeelse kirjanduse osakond ka sel aastal läbi Rahvakalendri ürituste sarja, mille eesmärgiks on vene keelt emakeelena kõnelevate lastele tutvustatakse mängulises vormis eesti kultuuri ja ajalugu. Ürituste käigus tutvustati lastele ja kasvatajatele Eesti rahvakalendri tähtpäevi ja kombeid, mõistatati mõistatusi, lauldi ja mängiti.

8.4.2.2 Üritused põhikooli alg- ja keskastme klassidele

Nõmme raamatukogus toimus TEA kirjastuse eestvedamisel 10. veebruaril Heljo Männi juubeliüritus, millest tuli osa saada pea 150 inimest. Sünnipäevapeol esitavad Estonia teatri näitlejad katkendi Tõnis Kõrvitsa ja Heljo Männi lastemuusikalist „Mõmmi jõuluaabits“. Juubeli puhuks korraldatud Nõmme koolide omaloominguvõistlusest osavõtjad lugesid luuletusi ja lugusid. Tutvustati ka kirjaniku tähtpäevaks TEA kirjastuses välja antud lasteluuleraamatut „Laululadu“ ning kirjastuselt Tammerraamat ilmunud mälestusteraamatut „Nõgesed ja nartsissid“.

Rahvusvahelisel lasteraamatupäeval anti Tallinna Keskraamatukogu selle aasta auhind „Järje hoidja“ Urmas Nemvaltsile ja Contrale raamatu „Poiste aabits“ eest. Auhinnaga „Järje hoidja“ tunnustatakse 2010. aastal ilmunud ja Tallinna Keskraamatukogus ka möödunud aastal enim loetud Eesti lasteraamatu autoreid. Sellega tänatakse neid kui järjepidevuse hoidjaid lastele väärt lugemisvara pakkumisel. Eeltöö auhinna üleandmise ürituse korraldamisega algas mitu kuud varem, kui Tallinna Reaalkooli 2. klasside õpilastele sai koolis tutvustatud erinevaid aabitsaid, millest inspireerituna kirjutasid lapsed jutte, milline võiks olla üks äge poiste aabits. Lapsed joonistasid ka tähtedest pilte, millest kaks kingiti Contrale ja U. Nemvaltsile.

2. aprillil kutsusid Eesti Lastekirjanduse Keskus, IBBY Eesti osakond ja ajakiri Täheke projekti Tallinn Euroopa kultuuripealinn 2011 raames Eestimaa lapsi tähistama rahvusvahelist lasteraamatupäeva. Päeva tähistamiseks korraldati Tallinna vanalinnas laste maskirongkäik. Tallinna Keskraamatukogus toimus lastele 19. märtsini suur maskikonkurss, millele laekus kokku 234 maski. Meie 40 parimat maskimeisterdajat olid koos raamatukogutöötajatega kutsutud maskirongkäigust ja sellele järgnenud NUKU etendusest osa saama. Parimatest maskidest koostati Lastelehele ka näitus.

Koondsarja nime all „Tere, kirjanik!“ korraldati raamatukogudes lastele vahetuid kohtumisi kirjanikega. Nii külastas märtsis Paepealse raamatukogu kirjanik Mika Keränen. Novembris külastas keskraamatukogu lastekirjanik Heiki Vilep. Detsembris toimus keskraamatukogus kohtumine kirjanik ja ajakirjanik Ivar Soopaniga.

Kirjanikega kohtumistele lisaks on soov tutvustada lastele ka enam lasteraamatute illustraatoreid. Esimeseks ürituseks ei pidanud külalist kaugelt otsima. Sõle raamatukogus kohtus lastega Tallinna Keskraamatukogu kunstnik Kertu Sillaste. Lapsed said tutvuda tema illustreeritud raamatutega ja ka kunstniku näpunäidete järgi koos joonistada.

Emakeelepäeval pöörati pilk hoopis Lõuna-Eestisse ja folklorist ning eelmine ülemsootska Õie Sarv koos tütre ja lapselapsega rääkisid seto keelest ja meelest. Emotsionaalses kolme erineva põlvkonna esinejate etteastes sai kuulda lugusid ja laule ning mängida erinevaid rahvamänge.

Aprillis korraldati keskraamatukogus kahe naaberkooli laste kohtumine, kus Tallinna Reaalkooli õpilased said näha Tallinna Inglise Kolledži näiteringi etendust „Kollid maailma muutmas“. Nõmme raamatukogus etendus aprillis kaasaegne versioon vendade Grimmide muinasjutust „Rapuntsel“. Üritus oli tore algatus väikeste esinejate enda poolt. Teine samalaadne algatus toimus ka Säase raamatukogus, kus Tallinna 32. Keskkooli õpilased esinesid raamatukogus esinemiskavaga „Kui mina alles noor veel olin...“.

Tallinna Päeva tähistamiseks korraldati Tallinna Keskraamatukogus kirjanduslikke jalutuskäike, kus raamatukoguhoidjad tutvustasid linnaosade kirjanduslikke paikkondi, rääkisid kohamuistendeid ja legende. Tutvuti vanalinna ja erinevate majadega seotud tondijuttudega, Kadrioru ja Torupilli raamatukogu tegid koostööd Miia-Milla-Manda muuseumiga, Lasnamäel tutvustati lastele paralleelselt nii eesti kui vene keeles Lasnamäe ajalugu ja legende, Pirital käidi Piritra Kloostris, kus Piritra kloostri ajaloo ja eluolust rääkis Lagle Parek. Männi pargis toimus kirjanduslik orienteerumismäng. Laagna ja Paepealse raamatukogu etendasid lastele näidendi „Meie kodu Lasnamäe“.

Ühisesse kultuuriruumi sulandumise eesmärgist ja vajadusest tutvustada vene keelt emakeelena kõnelevatele lastele eesti kaasaegset lastekirjandust oli kantud avalike suhete osakonna poolt algatatud ja kultuuriministeeriumi toetusprogrammi "Ühine teabelevi läbi kirjanduse" rahastatud projekt „*Tuk-tuk, kto tam? Pisatel prišol v gosti k nam!*“. 2011. aasta sügisest 2012. aasta kevadeni kestva sarja jooksul toimus 2011. aastal neli kohtumist ja 2012. aastal on planeeritud kolm kohtumist. Võõrkeelse kirjanduse osakonnas oli eelmisel aastal külaliseks Andrus Kivirähk, Paepealse raamatukogus Heiki Vilep, Kännukuke raamatukogus Ketlin Piirilinn ja Sõle raamatukogus Aino Pervik.

1. juunil, lastekaitsepäeval, avati Tallinna Loomaaias juba kuuendat aastat Tallinna Keskraamatukogu Looduse lugemissaal, kus kõik huvilised said terve päeva jooksul osaleda viktoriinides, vaadata nukuetendusi, joonistada, meisterdada ning lahendada ristsõnu. Loomaaias leidis aset ka Tallinna Keskraamatukogus 14. aprillist kuni 17. maini kestnud lõputa lugude kirjutamise võistluse parimate autasustamine. Võistlusele

oodati igasuguseid väljamõeldud lõputa lugusid, kus loo lõpuks jõutakse tagasi jälle selle algusesse. Võistlusest võtsid osa Tallinna koolide 1.-6. klasside õpilased. Võistlustöid laekus 129.

Kännukuke raamatukogule lisandus uus koostööpartner – Mustamäe Lasteloomingu Maja suvine terviselaager. Juunis külastas laager raamatukogu ja räägiti lastele tervislikest eluviisidest ning tutvustati terviseraamatuid. Laagri korraldajatega jõuti arvamusele, et taolised külastused võiksid kujuneda igasuvisteks.

28.-29. mail osales raamatukogubuss Tallinna Lauluväljakul toimunud EMT Koguperefestivalil ja 2.-3. septembril Rocca al Mare kaubanduskeskuses toimival koolimessil.

Alates septembrist kutsus Prügihunt koos Tallinna Keskraamatukogu ja MTÜ KultuuriRosinaga lapsi meisterdama järjehoidjaid. Ainukeseks nõudmiseks oli, et järjehoidja oleks valmistatud taaskasutatud materjalist. Järjehoidjaid jagati Tallinna Keskraamatukogu ja haruraamatukogude külastajatele 22. oktoobril toimunud perepäeval.

Novembris sai alguse Tallinna Keskraamatukogu, Harry ja Lully Gustavsoni ja UNIMA Eesti Keskuse ühisprojekt „Muinasjutud nukkudega Tallinna raamatukogudes“. 2012. aasta kevadeni kestva projekti raames saavad lapsed näha erinevates raamatukogudes muinasjuttudest sündinud nukuteatri etendusi. Projekti aväiritus toimus 23. novembril keskraamatukogus, kus esitusele tuli Fr. R. Kreutzwaldi muinasjutt „Pikse pill - improvisatsioon häälele ja neljale nukule“. Esitas näitleja Are Uder. Nurmenuku raamatukogus sai näha nukuetendust „Lugu Pikk-Kõrvast, Otist ja Kriimsilmast“ Lully ja Harry Gustavsoni esituses. Nõmme raamatukogus esitasid Are Uder ja Riho Tammert haarava etenduse „Karjapoisi mängud“ ja Kännukuke raamatukogus oli võimalus vaadata Heino Seljamaa „Okasroosikese“ lugu. Lisaks etendustele said lapsed osaleda Nurmenuku raamatukogus putukate-mutukate meisterdamistundides Lully Gustavsoni juhendamisel.

Novembris külastas Pääsküla raamatukogu filmioperaator ja –lavastaja Janno Põldma, kes rääkis joonisfilmi valmistamisest. Janno Põldma selgitas lastele, kuidas joonisfilmi tegevust välja mõelda, stsenaariumi planeerida, erinevaid lahendusi ja mõttekäike leida. Ka tegi Janno Põldma seda praktiliste näidete abil – täiesti tavalise pildi järgi tegi ta lastega koos jutte, kasutades fantaasiat ja ebatraditsioonilisi mõttekäike. Iga laps sai kingituseks pilte Lotte joonisfilmist.

Raamatukogudes toimusid kohtumisüritused sarjas „Lavalaudadelt lugemistuppa“. Erinevates Tallinna raamatukogudes käisid laste või noortega kohtumas näitlejad, kes jagasid oma lugemiselamusi, rääkisid lapsepõlves mõju avaldanud raamatutest, lugesid ette katkendeid või jutustasid lugusid. Külaliseks olid laste- ja noorteteeninduses Toomas Tross, Nurmenuku raamatukogus Gert Raudsep, Pirita raamatukogus Tanel Saar, Kalamaja raamatukogus Külli Reinumägi, Pelguranna raamatukogus Jekaterina Kordas. Osalejaid oli alates lasteaia lastest kuni 7. klassi õpilasteni. Nägime projekti õnnestumise ühe märgina ka seda, et näitleja tutvustatud raamat oli mitmeid kuid peale üritust kogu oma eksemplaarsuses raamatukogust välja laenutatud.

14.-20. novembril tähistatud Põhjamaade raamatukogunädala teemaks oli seekord „Huumor Põhjas“. Tallinna Keskraamatukogus said lapsed lahendada selle nädala jooksul erinevaid põhjamaade kirjandusel põhinevaid mängu ja osaleda erinevatel üritustel. Võõrkeelse kirjanduse osakond viis läbi joonistuste ja meisterdamise konkursi „Trollid naljatavad“.

Detsembrikuus korraldati Pirita raamatukogus 4.-5. klassi õpilastele tunde internetiturvalisusest. Esinemas käis Anto Veldre Riigi Infosüsteemide Arenduskeskusest. Tunnid olid väga meeleolukad ja õpetlikud. Esineja rääkis õpilastele, kuidas internetis ohutult liigelda ja õigesti käituda ning illustreeris juttu värvikate lõbusate näidetega.

Paepealse raamatukogu lasteüritustel oli jätkuvalt koostööpartneriks Lasnamäe Muusikakool. Noored muusikud said oma esinemisostkust lihvida raamatukogus toimunud nukuetendustel ja jõuluetendusel. Oma tegemisi kajastab Lasnamäe Muusikakool ka blogis aadressil www.lmakordioniosakond.blogspot.com.

Sõle raamatukogus võeti uue üritusena kavva „100 rahva lood“, mis kujutab endast erinevaid maid ja rahvaid tutvustavat informeerivat muinasjutu- ja joonistamishommikute sarja, mille käigus õpitakse tundma lihtsamaid fakte erinevate maailma riikide kohta. 2011. aastal tutvustati lastele Inglismaad ja Rootsit.

Raamatukogudes tähistati erinevaid tähtpäevi - sõbrapäeva, emakeelepäeva, emadepäeva, kooli algust, isadepäeva, mardi- ja kadripäeva, jõule jne. Mõnes raamatukogus võib väikeseid kirjanduslikke üllatusi leida iga sisseastuja. Näiteks Paepealse raamatukogus on lastele iga kuu viktoriin Kass Nuti mälumäng, kus lapsed saavad vastata paarile küsimusele, kasutades abimaterjalina raamatuid.

8.4.2.2.1 Koolivaheaegade sisustamine

Kõikides raamatukogudes said lapsed lahendada erinevaid mõistatusmänge ja ristsõnu, millele võis vastuseid otsida ka raamatute või e-kataloogi ESTER abiga. Lisaks on koolivaheaegadel pakutud sisukat ajaveetmise võimalust igas raamatukogus.

Aasta alguses talvisel koolivaheajal sai meisterdada lastekirjandusest inspireeritud maske suureks üle-eestiliseks maskikonkursiks.

Kevadisel koolivaheajal käisid laste- ja noorteteeninduse ning Kalamaja raamatukogu lapsed tutvumas Tallinna Linnamuuseumi Lastemuuseumiga. Sõle, Männiku ja Nõmme raamatukogude koolivaheaja ühisüritusel käidi aga Piip ja Tuut Mängumajas. Sõle raamatukogus toimunud hampelmannide meisterdamise järel esinesid ka väikesed tsirkuseartistid-akrobaadid. Sääse raamatukogus meisterdati päevaraamatuid „Minu kevad“, kuhu lapsed said hakata üles märkima esimesi märke kevadest.

Suvevaheajal 1. juunist - 2. augustini korraldati Tallinna Keskraamatukogus lastele juba üheksandat suve lugemisprogrammi „Suvi raamatuga“. Ettevõtmise eesmärgiks on tõsta laste huvi lugemise kui ühe vaba aja veetmise võimaluse vastu. „Suvi

raamatuga“ lugemisprogrammis kutsutakse lapsi suvel lugema ka neid raamatuid, mis ei kuulu n.ö kohustusliku lugemisvara hulka. Lugemisprogrammi jaoks valiti välja 20 venekeelset ja sel aastal varasemast rohkem - 25 uuemat eestikeelset lasteraamatut. Need lapsed, kes jõudsid kahe suvekuu jooksul läbi lugeda vähemalt 10 raamatut, vastata raamatute kohta koostatud küsimustikule ning joonistada loetu põhjal pildi, said osaleda lugemisprogrammi lõpetamisel ja auhindamisel. Lugemissuve lõpuüritus toimus 12. augustil Eesti Kirjanik Majas, kus lastele esines ka kloun Pann (Aita Vaher). Lugemisprogrammi lõpetas rekordiline arv lapsi - 181. Lõpetajate seas oli ka laste- ja noorteteenindusest lugeja Karoliina Rebane, kes on osalenud lugemisprogrammis kõigil üheksal aastal. Suvine lugemisprogramm on väga populaarne ja seda juba oodatakse igal suvel. Tihti osalevad selles programmis ühe pere mitu last ja lõpuüritusest võetakse osa perekonniti.

Sügisel vaheajal said laste- ja noorteteeninduses lapsed kätt proovida trükitehnikas, kus kasutades puulehti valmisid erinevad loomapildid ning õpiti ka loomade joonistamist juttude tegelastena ja neid isikustama. Tallinna Ülikooli Akadeemilise Raamatukogu vanaraamatu keskus tutvustas raamatuhuvilistele lastele aga raamatute ja paberi restaureerimist.

Aasta lõpul talvisel koolivaheajal toimus Väike-Õismäe ja Nurmenuku raamatukogudes vahva ettevõtmine - „Loomade jäljemäng“. Koostöös raamatukogu kunstnikuga tehti 13 looma jäljed. Need paigutati raamatukogudes põrandale ja lapsed pidid ära arvama, kellele jäljed kuuluvad. Kui jälje tundmine osutus raskeks, olid abiks ka vihjekaardid looma iseloomustusega.

8.4.2.3 Üritused noortele

Aasta alguses oli plaan korraldada noortele kirjanikega kohtumiste sari „Noored kirjutavad, noored loevad“. Projekti rahastamiseks esitati ka taotlus, kuid positiivset vastust ei tulnud. Nii toimus ainuke sarja üritus 11. aprillil avaliku üritusena noorkirjanik Kristiine Kuremaga, mis aga suurt osavõttu ei leidnud. Kohtumine noore autoriga oli iseenesest äärmiselt helge ja meeldiv.

Kohtumisi noortele toimus sarja „Lavalaudadelt lugemistuppa“ raames. Väga hea vastuvõtu leidis nt Kalamaja raamatukogus kohtumine kirjandushuvilise näitleja Külli Reinumäega. Kuna osalejad olid ainult tüdrukud, toimus kohtumine eriti vabas ja avatud õhkkonnas, oli palju küsimusi ja arvamused.

Kuna vabatahtlike teema on väga populaarseks muutunud, siis toimus veebruaris võõrkeelse kirjanduse osakonnas koostöös avalike suhete osakonnaga infotund teemal „Euroopa vabatahtlik teenistus“. Külalised olid Tallinna Juhkentali Gümnaasiumi 12. klasside õpilased. Oma kogemusi tööst jagasid vabatahtlikud Venemaalt ja Armeenias. Noortel oli päris palju küsimusi vabatahtliku töö kohta Euroopas. Näiteks, et kuidas saada sellele tööle, milline haridus peab olema, et selle tööga hakkama saada, kes finantseerib sõitmist ja elamist kohapeal jne.

Üks huvitavamatest võõrkeelse kirjanduse osakonna üritustest oli ka „Emakeelepäev“. Külalised olid Tallinna Kesklinna Vene Gümnaasiumi noored. Noortele tutvustati keelemonumenti „Sõna seob“ ja selle tähendust. Tutvustati eriti ilusaid eestikeelseid

sõnu, loeti laste kirjutatud jutte, räägiti eesti keele murretest. Näidati slide eesti loodusest ja kuulati eesti muusikat. Üritus toimus eesti keeles, noori kutsuti aruteludesse, sõnade võrdlustesse ja noored said väga hästi hakkama.

Uue algatusena alustas detsembrikuus Pääsküla raamatukogus tegevust iganädalane Rootsi Ring, mida juhendab filoloogiharidusega raamatukoguhoidja. Rootsi Ring on suunatud 11-15-aastastele lastele ja noortele, kellel on huvi selle maa, keele ja kirjanduse vastu. Aasta lõpuks oli osalejaid neli. Nõmme raamatukogus alustati vabatahtlik Maili Tireli eestvedamisel noortele (7.-9. klass) mõeldud „Raamatuklubiga“. Esimesel kahel koosviibimisel oli osalejaid vaid üks, kuid rõõm on tõdeda, et aasta lõppedes hakkas ükshaaval huvilisi juurde lisanduma. Nurmenuku raamatukogus pakuti välja mitmel korral infotundi teemal „Raamatukoguhoidja elukutse ja selle õppimisvõimalused“, kuid huvi oli kesine.

Nõmme raamatukogu külastanud vanematele klassidele sai räägitud raamatute ja raamatukogude ajaloost ning arutletud välispoliitilistel teemadel. Pirita raamatukogus tähistati erinevaid päevi ning nt ajakirjanduse päeval käis külas Ebba Rääts, giidide päeval Laura Taul, sekretäride päeval Janne Kerdo ja kodanikupäeval pidasid Eesti Väitlusseltsi noored näidisväitluse soolise tasakaalu üle Eesti erakondades. Sõle raamatukogus korraldas avalike suhete osakond infotunni õpilastele suitsetamisest loobumisest.

Muusikaosakonna veebipäeviku peatoimetaja Marje Ingel osales teist aastat kultuurikriitika konkursi „Noorte kriitikute luubi all“ korraldamises (ka žüriis) ning osakonna veebipäevik oli üheks konkursitööde avaldamise paigaks. Tegemist oli ühisprojektiga, mille eesmärgiks oli julgustada noori jälgima, väärtustama ja tulevikuks talletama meid ümbritsevat kultuuri, teemadeks muusika, tants, kunst, film ja interdistsiplinaarsed üritused. Konkurs toimus Eesti Muusikaarvustaja, Tallinna Keskraamatukogu muusikaosakonna veebipäeviku ja Koreo-blogi initsiatiivil ning viidi läbi koostöös kultuuriväljaannetega Muusika, Teater.Muusika.Kino, Sirp ja Müürileht. Konkursile laekus kokku 60 teksti. Konkursi lõppüritus toimus keskraamatukogus ning konkursi blogitasandile laekunud tööd on loetavad Muusikaosakonna veebipäevikus.

2. augustist kuni 19. septembrini 2011 toimus Tallinna Keskraamatukogu poolt korraldatud ja Photopoint'i poolt sponsoreeritud fotokonkurss „Lugemiselt tabatud“. 14.-27. aastastele noortele mõeldud võistlusele olid oodatud nii tabatud hetked kui ka lavastatud ülevõtted lugemisest avalikus linnaruumis. Konkursile laekus 120 huvitat tööd, milles üheksa pälvisid autasu. Konkursi toetasid auhindadega lisaks peasponsor Photopointile ka Looduse Omnibuss ja Tallinna Linnamuuseumi Lastemuuseum. Konkursi võistlustöödest koostatud näitust sai 2011. aasta oktoobris vaadata Tallinna Keskraamatukogu Estonia pst 8 näitusesaalis ja 2012. aastal rändab näitus Tallinna Keskraamatukogu haruraamatukogudes.

8.4.2.4 Üritused täiskasvanutele

2011. aastal jätkus 2010. aasta detsembris alguse saanud uusi raamatuid ja nende autoreid tutvustavate ürituste sari „Uus raamat“. 2011. aastal tutvustasid oma uusi raamatuid Leo Kunnas, Arvo Kull, Aime Hansen ja Indrek Hargla. Aime Hansen käis

oma loomingut tutvustamas ka Kalamaja, Nõmme ja Kadrioru raamatukogus. Paepealse ja Pirita raamatukogus käis külas kirjanik Olev Remsu.

Jätkus ka kirjandusürituste sari „Kella viiene külaline“. 2006. aastal alguse saanud sarja eesmärgiks on tuua lugejatega kohtuma kirjanikke ja kirjandusega seotud inimesi. Aastatega on üritustesari muutunud üha populaarsemaks, välja on kujunenud kindel kuulajaskond, kes tänuväärse publikuna huvitub ka teistest Tallinna Keskraamatukogus toimuvatest ettevõtmistest.

Toimunud kohtumiste külalisteks olid kirjanikud Jelena Skulskaja, Olivia Saar ja Peep Ilmet. Väga emotsionaalseteks kujunesid kohtumised kunstnik Heinz Valgu ja filmiloolase Õie Oravaga. Hästi võeti vastu ka Tallinna Loomaaia direktori Mati Kaalu, ajaloolase Raimo Pullati ning ajakirjanike Enno Tammeri ja Helle Raidla esinemised. 2011. aasta detsembris toimus sarja 44. kohtumine. Üritustesari on endiselt jätkusuutlik ja meie lugejad ootavad, et pakuksime välja üha uusi ning huvitavaid kohtumisi.

Kevadel alustati Eesti filmi 100. sünnipäevale pühendatud eesti filme tutvustavaid ettevõtmisi muusikaosakonna videosaalis. Toimus kaks kohtumist eesti vanema põlve filmiloojate Arvo Kruusemendi ja Tõnis Kasega. Kohtumistel rääkisid külalised oma eluteest, näitasid katkendeid nende poolt loodud filmidest ja kommenteerisid neid. Filmiürituste sari kestab 2012. aasta lõpuni. Veebruaris on külaliseks dokumentalist Riho Västriku ning aprillis kirjanik ja filmilooja Imbi Paju.

Eestikeelse kirjanduse osakonna raamatukoguhoidja Alvar-Jaanus Tamme eestvedamisel toimus mitmendat aastat järjest kirjanduslik jalutuskäik, mis 2011. aastal viis marsruudil Estonia pst- Vabaduse väljak- Mayeri trepp -Komandandi tee-Lossi platsile. Toompea lossi ees kohtuti giid Kadri Tähepõlluga, kellega koos jalutati Tallinna vanalinnas mööda Carl Mothanderi raamatus „Parunid, eestlased ja enamlased“ kirjeldatud paiku. Kirjanduslikust jalutuskäigust võttis vaatamata halvale ilmale osa hulgaliselt inimesi.

Sügisel alustati koostöös MTÜ-ga Minu Tasakaal Lugemisklubi ürituste korraldamist. Klubi ideeks on kutsuda kokku inimesi, kes soovivad vahetada mõtteid loetud raamatute kohta. Kord kuus Estonia pst 8 rõdusaalis toimuv Lugemisklubi pööras esimestel kohtumistel suuremat tähelepanu eesti kaasaegsele kirjandusele. Lugemismuljeid jagati Viivi Luige „Varjuteateri“, Andrei Hvostovi „Sillamäe passiooni“ ja Taavi Kangru raamatu „Nii siis jääbki“ kohta. Lugemisklubi jätkab tegevust 2012. aastal.

Jätkati koostööd Tallinna Bibliofiilide Klubiga. Võimalust osaleda Bibliofiilide klubi mitmekülgsetel teemadel ja erinevate külalistega kohtumisõhtutel kasutavad lugejad meelsasti. Bibliofiilide klubi ja Tallinna Keskraamatukogu ühise ettevõtmisena võiks mainida 21. mail Tallinna Keskraamatukogus toimunud Soome ja Eesti bibliofiilide kohtumist. Kohtumisest võtsid osa Soome Bibliofiilide Ühingu esimees Jukka-Pekka Pietiläinen, ajakirja „*Bibliophilos*“ peatoimetaja Sakari Katajamäki, ühingu juhatuse liikmed Anna Perälä ja Riku Jokinen. Soome delegatsiooni juhtis Anssi Arohonka.

Kännukuke raamatukogus alustas uue algatusena tööd raamatuklubi Kiiga-Kaaga. Klubi koosneb põhiliselt „Kiikhobu“ lasteaia töötajatest, keda huvitab lugemine ja

kultuur laiemas kontekstis. Meeldejäävateks üritusteks olid nt temaatilised loengud „Leib Eesti kultuuriruumis“ ja jõulukombestiku tutvustus „Jõulud läbi aegade“. Klubi liikmed pööravad alati ka suurt tähelepanu kaasaegsele lastekirjandusele. Raamatukogus jätkas tegutsemist ka kunstihuviliste klubi ”Ermitaaž”, kuid siinkohal tuleb nentida, et osaliste arv on oluliselt vähenenud. Põhjustena nimetab klubi eestvedaja klubiliste väljarännet Eestist, samuti materjalide kättesaadavust internetist. Edasine tegevuse jätkamine sõltub huviliste olemasolust.

Pirita raamatukogus toimus 10 kirjandusklubi „Elutuli“ kohtumist. Kirjandusklubi põhiideeks on tutvustada kirjandusmaastikul tuntumaid autoreid.

27. jaanuaril ja 28. aprillil toimusid Männiku raamatukogus vestlusingid „Lugeja soovitab“, millest võttis osa 17 lugejat, kes tutvustasid oma lemmikraamatuid ja vestlesid kirjandusest. 8. oktoobril toimus raamatukogus traditsiooniline sügismatk Nikolai von Glehni radadel. Meenutati Nikolai von Glehni, külastati Glehni lossi ja jalutati ka Vana-Mustamäel. Matkajuhiks oli Piret Loide.

Nõmme raamatukogu sai omale uue koostööpartneri - Johannes Aaviku Seltsi - kellega viidi 16. detsembril läbi kohtumisõhtu kirjanik Enn Vetemaaga. Aasta viimase üritusena astus Nõmme raamatukogus üles kolmandat aastat järjest Saku valla naisansambel „Pihlamari“, kelle esinemine enne jõule raamatukogus on kujunemas traditsiooniks.

8.4.2.5 Raamatukogupäevad

Teist aastat järjest juhib Tallinna Keskraamatukogu üle-eestiliste raamatukogupäevade avapäeval lugejate tähelepanu raamatukoguhoidja ameti väärtustamisele. 20. oktoobrist 1. detsembrini kestnud „Lugejate lemmik“ kampaania raames oli meie lugejatel võimalus tunnustada oma lemmik-raamatukoguhoidjat. Seda võimalust kasutati 660-l korral.

20.- 30. oktoobrini toimunud üle-eestiliste raamatukogupäevade keskseks ürituseks Tallinna Keskraamatukogus oli 22. oktoobril esmakordselt korraldatud perepäeva teemal „Roheline laupäev raamatukogus“. Kõikides haruraamatukogudes ja teenindusosakondades toimusid lastele ja peredele mõeldud meisterdamistunnid, kus räägiti prügi sorteerimisest ja taaskasutusest ning meisterdati taaskasutatavatest materjalides. Laste- ja noorteteeninduses juhendas kõige pisemate meisterdamist riulite vahel sel päeval Beebide Loovustuba. Küläs käis ka Tallinna Keskkonnaameti maskott-tegelane Prügihunt, kes selgitas lastele prügi sorteerimist ja taaskasutust. Kogu päeva jooksul said nii täiskasvanud kui ka lapsed lahendada temaatilisi nuputamisülesandeid ja kaasa lüüa taaskasutatavast materjalist nukkude meisterdamisel. Päeva jooksul toimus mitmes raamatukogus ka raamatuvahetus, kus soovijail oli võimalik endale mittevajalik raamat vahetada lauale välja pandud raamatute seast huvipakkuva raamatu vastu. Vahetajaid oli nii täiskasvanute kui laste seas. Lisaks ühistele ettevõtmistele toimus igas haruraamatukogus ka oma programm. Kokkuvõttes võib öelda, et raamatukogupäevade tähistamine ühe suure üritusega oli väga õnnestunud mõte ja tasub kindlasti järgimist ka edaspidi. Ühine tegevus pakkus elamusi ja positiivseis emotsioone nii raamatukogutöötajatele kui ka külastajatele.

20. oktoobril tähistati keskraamatukogu laste- ja noorteteeninduses ettelugemispäeva võistlusega „Loeme päeva rõõmsaks“. Ette lugemises võistlesid Tallinna kesklinna koolide - Jakob Westholmi Gümnaasiumi, Tallinna Inglise Kolledži, Tallinna Prantsuse Lütseumi ja Vanalinna Hariduskolleegeumi 2. ja 3. klasside õpilased. Lugemise soravust ja ilmekust näitas 17 last. Ette loetav rõõmus lugu võis olla vabal valikul ettelugeja lemmikraamatust. Valikus oli lugemist Andrus Kivirähkilt, Iko Maranilt, Leelo Tunglalt, Mika Keränenilt, Kristiina Kassilt jt. Žüriis olid ettelugemist hindamas lisaks raamatukogu töötajatele Anneli Laamann Eesti Lugemisühingust.

8.4.2.6 Muusikalised üritused

Kontserdisari „Õhtupoolik romantilise muusikaga“ algas novembris 2010 ning kestis 2011. aasta aprillini. 2010. ja 2011. aastal tähistati mitme romantilise helilooja juubelit – Fryderyk Chopini, Robert Schumanni ja Ferenc Liszti sünnist möödus 200 aastat. Kontserdisari korraldati just neid juubeleid silmas pidades, kuid kavas oli romantilisi helitöid ka teiste ajastute heliloojatelt. Peamiselt kõlas sarjas kammermuusika, aga esindatud oli ka pop-jazz žanr. Esitajateks olid nii muusikakoolide õpilased kui tuntud interpreedid. Kevadhooajal toimus sarjas neli kontserti, kus esinesid: Kristina Kriit (viul), Diana Liiv (klaver), Adrian Bravo (viul), Marje Ingel (laul), Meelis Kommedant (laul, kitarr), Nõmme Noortemaja ja Inglise Kolledži õpilased.

2011. aasta kevadel algas koostöös Muusikasõprade seltsiga uue kontserdisarja „Kammermuusika linnas. Tallinn.“ ettevalmistamine. Kontsertidega alustati septembris. Kokku on sarjas planeeritud 8 kontserti, neist neli toimus sügishooajal. Kontserdisarja eesmärgiks on rikastada pealinna muusikaelu tasuta kõrgetasemeliste kammermuusika kontsertidega mugavalt ligipääsetavas kontserdipaigas Tallinna kesklinnas. Kontsertidel astuvad üles professionaalsed muusikud ning esitusele tulev repertuaar on väga mitmekesine.

Sügishooajal toimusid sarjas järgmised kontserdid:

- „Ferenc Liszt 200“. Diana Liiv (klaver);
- „Soome-ugri klassika“. Leonora Palu (flööt), Diana Liiv (klaver);
- „Nino Rota 100“. Toomas Vavilov (klarnet), Toomas Nestor (vioola), Diana Liiv (klaver) ;
- „Poeemid Mi-le“. Villu Vihermäe (tšello), Kai Kallastu (sopran), Kadri-Ann Sumera (klaver).

Lisaks sarjakontsertidele toimus muusikaosakonna vahendusel ja kaasabil veel mitmeid üksikkontserte (kokku 17). Paljud neist olid laste- ja õpilaskontserdid, aga mõnel juhul ka harrastus- või professionaalsete muusikute kontserdid.

2010 toimusid järgmised üksikkontserdid: mitu Otsa-kooli koori kontserti, Maria Luiski flöödikontsert, „Kontrabass on (ka) soolopill“ (Meeme Saarevälja kontrabassiõpilaste kontsert), Lembi Metsa tšelloklassi kontsert, Otsa-kooli lauljate kevadkontsert, Farištamo Leisi klaveriõhtu, Otsa-kooli vokaalansamblite kontsert-eksam, Stúdio Üks kontsert „Helisev hingedepäev“, Tabasalu muusikakooli ja koori „Mardipäeva kontsert“, Otsa-kooli flöödiõpilaste kontsert, Kolme kooli kammermuusika kontsert-konkurss (Otsa, Elleri, TMKK).

Osakonna töötajate roll nende kontsertide puhul oli olla kontaktisikuks, leppida kokku aegu jm, vajadusel vahendada saali kasutamise lepingu sõlmimist ning tegeleda autoriõiguse alaste küsimustega (vastavalt EAÜ-ga sõlmitud lepingule), aidata reklaami osas, hoolitseda, et saal oleks kontserdi eel ja järel vajalikus korras. Raamatukogule andis see võimaluse luua ja hoida raamatukogu head imagot, tutvustada muusikaosakonda ja kogu raamatukogu potentsiaalsetele kasutajatele.

Muusikaosakonna uus raamatukoguhoidja Kristi Veeber korraldas sügishooajal kaks kontserti. Esimene neist: „Laul nagu luule, luule kui laul“ oli pühendatud Anna Haava sünniaastapäevale ning sisaldas Haava tekstidele loodud laule erinevate solistide esituses. Luulet luges ning Anna Haavast rääkis näitleja Iivi Lepik. Detsembris korraldas Kristi jõulukontserdi „Laudamus Te“. Mõlemal kontserdil osales ta ise ka laulusolistina.

22. oktoobril raamatukogu perepäeva raames toimunud kontserdil „Raamatukoguhoidja laulab“ osalesid kõik muusikaosakonna töötajad. Kristi Veeber ning Marje Ingel astusid üles solistidena ning Kaie Viigipuu-Kreintaal saatis klaveril teenindusdirektor Triinu Seppami laulunumbreid. Muusikaosakond hoolitses ka kontserdi korraldusliku poole eest.

Kuigi Eesti filmi juubeliaasta on 2012. aastal, alustas Tallinna Keskraamatukogu ürituste sarjaga juba 2011. aastal. Sarjas on planeeritud korraldada kohtumisi filmitegijatega, vadada filme, korraldada filmimuusika kontsert ning virtuaalnäitus. 2011. aasta jooksul toimusid selles sarjas kaks kohtumist režissööridega: aprillis Tõnis Kasega ning novembris Arvo Kruusemendiga. Tõnis Kasega kohtuti veel teiselgi korral, et vaadata koos temapoolse sünkroontõlkega tervikuna filmi „Kaks paari ja üksindus“, mis on säilinud ainult venekeelsena ning mida on Eesti televisioonis näidatud vaid ühel korral.

Lastele ja noortele pakkus muusikaosakond muusikalisi raamatukogutunde: „Kaks ärkamisaega“, „Kevadetund“, „Georg Ots“, „Lauluisa Gustav Ernesaks“ ja „Romeo ja Julia filmitund“.

8.5 Raamatukogu koolituskeskusena

2011. aastal viidi läbi 3945 individuaalkoolitust (27,1% rohkem kui aastal 2010), neist 325 töötajaile (43% vähem kui aastal 2010). Koolitustel osales 3991 lugejat (27,5% rohkem kui aastal 2010), sh 331 töötajat (42% vähem kui aastal 2010). Töötajatele on selgitatud, et raamatukoguhoidja ei otsi nende eest tööd, vaid aitab koostada CV-d ja kaaskirja, seda levitada, annab nõu töointervjuule minekuks jms. Mitmed töötajad saadeti raamatukogusse Töötukassast. Nagu ka eelnevatel aastatel, tulevad enamasti töötajatele suunatud koolitustele inimesed, kes pole varem elus arvetiga kokku puutunud ning vajavad seetõttu ka arvuti algõpet.

Rühmakoolitusi viidi läbi 571 korral (19,7% rohkem kui aastal 2010), sh töötajaile 94 korral (16% vähem kui aastal 2010). Koolitustel osales 8259 inimest (32,4% rohkem kui aastal 2010), sh 367 töötajat (32,8% vähem kui aastal 2010).

Raamatukogu	Individuaalsete ja rühmakoolituste arv kokku	Osalejaid
* 1. Keskrk	1279	2700
2. Kadrioru	47	211
3. Kalamaja	76	169
4. Kännukuke	298	1048
5. Laagna	205	591
6. Männi	81	152
7. Männiku	212	340
8. Nurmenuku	115	585
9. Nõmme	139	1204
10. Paepealse	389	1018
11. Pelguranna	836	1312
12. Pirita	166	216
13. Pääsküla	83	194
14. Sõle	65	145
15. Sääse	172	534
16. Tondi	80	76
17. Torupilli	178	505
18. V-Õismäe	44	275
** Katarina Jee	51	975
KOKKU	4516	12250

Avalike suhete osakond korraldas 2011. aastal lugejatele igapäevaeluga paremaks toimetulekuks vajalikke infotunde. Koostöös Tarbijakaitseametiga toimunud infotundides rääkis tarbijate õigustest ja põhiasjadest, mida arvestada erinevate ostude sooritamisel ja lepingute sõlmimisel, Tarbijakaitseameti tarbijapoliitika ja avalike suhete osakonna juhataja Hanna Turetski.

Koostöös Rahva Raamatuga toimusid e-lugereid ja e-raamatuid tutvustavad infotunnid, mida viis läbi Rahva Raamatu e-äri müügi- ja arendusjuht Toomas Aasmäe.

Vene keelt emakeelena kõneleva elanikkonna ühisesse kultuuriruumi kaasamise eesmärgil toimusid Tallinna Keskraamatukogu võõrkeelse kirjanduse osakonnas ja haruraamatukogudes kaheksa venekeelset infotundi, kus käsitleti uue liiklusseaduse, prügi sorteerimise, suitsetamisest vabanemise, vabatahtliku töö ja e-raamatute teemat.

Täiskasvanud õppija nädalal (7.-14. oktoober) toimus Tallinna Keskraamatukogu teenindusosakondades ja haruraamatukogudes 50 koolitust ja infotundi. Lisaks toimus TÕN-i raames esmakordselt ka e-õppe päev, mille otseülekannet sai jälgida neljas Tallinna Keskraamatukogu haruraamatukogus ja Estonia pst 8 suures saalis. Otseülekande korraldamisele aitasid kaasa Tallinna Keskraamatukogu vabatahtlikud. E-õppe päev toimus koostöös Eesti Infotehnoloogia Sihtasutusega ja kandis pealkirja „Vanaema õunapuu otsas“.

Kevadel viidi läbi peamaja kojulaenutuse ja lugemissaali koostööna koduteeninduse lugejate seas läbi küsitlus erinevate raamatukogu poolt pakutavate kasutajakoolituste vajadusest. Üheksa koduteeninduse lugejat soovisid nii algõpet kui ka interneti ja infoallikate kursust. Novembrikuus käis infoteeninduse pearaamatukoguhoidja lugejaid nende kodus koolitamas. Mitme lugeja puhul hämmastas koolitajat lugejate infoteadlikkus ning algõppe koolitusest oldi väga kaugel. Rohkem tundis pearaamatukoguhoidja, et on seal IT-tugi, aidates leida erinevaid programme,

installeerides DVD-de lugemiseks vajalikku tarkvara, soovitades erinevaid viirusetõrjeprogramme, juhendades kasutama erinevaid käsklusi klaviatuuril, internetis järjehoidjate süstematiseerimist jms. Üks lugeja, kel ei olnud kodus arvuti kasutamise võimalust, soovis lihtsalt teada, et mida arvuti endast kujutab ja kas tasub seda endale muretseda. Üks lugejatest kasutab koolituste tulemusel raamatukoguhoidjatega suhtlemiseks uut Skype'i teenust.

Inglise Kolledži gümnaasiumiklasside õpilastele tutvustati e-kataloogi ESTER kasutamise võimalusi, andmebaase ISE ja EBSCO Hosti peamaja lugemissaalis inglise keeles. Esimene ingliskeelne koolitus sai positiivset tagasisidet, mistõttu otsustasid kõik Kolledži gümnaasiumiklasside õpilased koolitusel osaleda.

Männiku raamatukogul jätkus hea koostöö Tallinna Tugikeskusega Juks. Erivajadustega noored külastasid Männiku raamatukogu ka 2011. aastal tihti. 20. mail toimus raamatukogutund, millest võtsid osa portselanimaali- ja klaasimaalikoja 10 noort koos sotsiaalpedagoogide ja saatjatega. Räägiti raamatukogust ja raamatutest, noored tutvusid ka näitusega Tallinna Tugikeskuse Juks töödest ja tegemistest. 18. oktoobril toimus raamatukogutund looduse ja mere teemal, millest võttis osa neli portselanimaalikoja noort koos sotsiaalpedagoogiga. 16. novembril oli Männiku raamatukogu raamatukoguhoidja Maie Eisma töövarjuks Tallinna Tugikeskuse Juks arendusrühma õpilane Eneli. Tagasiside töövarju päevast oli positiivne, Eneli sai palju uusi teadmisi raamatukogust ja raamatukoguhoidja tööst.

Veebruarist maini tegutses raamatukogus infokirjaoskuse edendamise töörühm. Koostöös valmisid slaidiesitluste ja praktiliste ülesannetega varustatud raamatukogutunnid e-kataloogi ESTER kasutamise õpetamiseks 4.-6. ja 7.-9. klassile ning koolitus raamatukogu paigutusest ja UDK liigitusest. Aasta lõpus valmis ka artiklite andmebaasi ISE kasutamiskoolitus slaidiesitlusena. Materjalid on kättesaadavad kõikidele keskraamatukogu töötajatele intranetis. Koostati uued infomapid: linnaosade ajalood ja e-raamatud.

8.6 Raamatukoguteenuse turundus

Kõige olulisemaks raamatukoguteenuste tutvustamise kohaks on raamatukogu veebileht, siit leiab huviline kõige kiiremini talle vajalikku informatsiooni. Lisaks leiab informatsiooni Tallinna Keskraamatukogu kohta ka Tallinna veebilehelt.

Avalike suhete osakond väljastas 2011. aastal raamatukogu uudiste ja ürituste kohta 57 pressiteadet. Raamatukogu tegevust kajastati ajalehes Postimees (7 korral), Eesti Päevaleht (4 korral) ja Pealinn (23 korral). Sirbis oli kolm Tallinna Keskraamatukogu tegevust kajastavat kirjutist. Artikleid ilmus ka ajalehtedes Õhtuleht ja Elukaar ning ajakirjas Raamatukogu.

Tallinna Keskraamatukogu puudutavate arvamusartiklite teemadeks olid e-raamatud ja aasta alguses toimunud raamatukogu kasutamise eeskirja muutmine. Traditsiooniliselt tundsid meediakanalid huvi neli korda aastas toimuvate raamatutäikade vastu.

Tallinna linnaosade lehtedest kajastasid raamatukogu tegemisi Haabersti Postipoiss, Pirita leht, Mustamäe leht, Kesklinna Sõnumid, Nõmme Sõnumid. Raamatukogu tegevust kajastasid Vikerraadio, Raadio2, Kuku raadio ja Raadio4. Uudislõike oli ka ETV-s, TV3 ja Tallinna Televisioonis. Viiel korral sai Tallinna Keskraamatukogu kohta lugeda ka uudisteportaalis Delfi. Tallinna Keskraamatukogu tegevuse meediakajastuse loetelu on väljas ka raamatukogu kodulehel.

Tallinna Keskraamatukogu kõige olulisemateks reklaamikanaliteks on Tallinna üritusteportaal Kuhuminna ja ajaleht Pealinn. Paraku pole ei linnaosalehtede ega Pealinna puhul alati kindel, et soovitud reklaam seal ka ilmub. Linnaosalehed, ajaleht Pealinn ja Tallinna televisioon kajastavad eelisjärjekorras poliitilise sisuga teemasid.

Inimesi ümbritseb igapäevaselt tohutu infohulk ja üha raskem on oma sõnumiga jõuda õige sihtgrupini. Üha olulisemaks ja mõjusamaks reklaamiks on kujunemas isiklik kontakt. Ehk siis raamatukogu kontekstis informatsioonivahetus, mis toimub lugeja ja raamatukoguhoidja vahel. Tähelepanu ja pühendumine tekitavad usaldust. Noorte ja laste puhul lisandub otsekontaktile veel sõbra soovitus ja reklaam sotsiaalmeedias. Vanemaeliste puhul on oluline infokanal tasuta ilmuvad trükiväljaanded (linnaosalehed ja ajaleht Pealinn. Üleriigiliste päevalehtede mõju on kaudsem, nendes ilmuvad arvamused võivad avaldada mõju inimeste lugemiseelistustele ja üldisele suhtumisele raamatukogudesse. Näitena võib siinkohal tuua kultuuriminister Rein Langi väljaütlemistele järgnenud reaktsiooni.

Koolituste reklaamimisest. 2011. aastal edastas avalike suhete osakond kahel korral kõikidele Tallinna linnaosalehtedele informatsiooni rääkivate arvutiõppeprogrammide (MS Office 2007 Word, Excel, Powerpoint ja Excel edasijõudnutele) koolituste toimumise kohta. Arvuti algõppe ja tööotsija koolituste kohta edastati ka venekeelne reklaamtekst. Vastavalt vajadusele on reklaame avaldatud ka ajalehes Pealinn. Suuremat tähelepanu Tallinna Keskraamatukogus toimuvatele koolitustele võimaldab igal aastal oktoobris toimuv Täiskasvanud õppija nädal, mille raames on meil suurem võimalus oma koolitusi reklaamida erinevates reklaamikanalites.

9. Bibliograafia- ja infotöö

Septembrikuust alates said Tallinna Keskraamatukogu lugejad esitada infopäringuid Skype'i teel. Üheks keerulisemaks päringuks oli küsimus funktsionalistliku mööbli osas Eestis 1950.-1960. aastatel.

Tallinna Keskraamatukogus tegeles 2011. aastal lugejateeninduse kõrvalt artiklite bibliografeerimisega Eesti artiklite andmebaasi ISE kolm raamatukoguhoidjat.

2011. aastal bibliografeeris Tallinna Keskraamatukogu ISE-sse 100% artikleid üheksast ajakirjast: Lemmik, Loodusesõber, Muscle & Fitness, Muscle & Fitness Hers, Oma Hobu, Orienteeruja, Reisimaailm, Sinuga, Üks. Valikuliselt bibliografeeriti nelja väljaannet: ajalehe Postimees lisa Maratoni, ajakirja Oma Maitse ning käsitöö artikleid ajakirjadest Pere ja Kodu ning Kodukiri. Lisaks n.ö kohustuslikele nimetustele sai bibliografeeritud ajakirja Basketball novembrikuu number 11 ja võrguteavik Sporditöötaja käsiraamat. 2011. aastal lõpetas ilmumise kolm bibliografeeritud ajakirja: Meie Pere, Muscle & Fitness ja Muscle & Fitness

Hers. Võõrkeelse kirjanduse osakond bibliografeeris valikuliselt artikleid ajalehtedest Pealinn, Столица ja Linnaleht, Päevalehest Tiit Kändleri artikleid.

2011. aastal bibliografeeriti kokku 1596 artiklit (2010. aastal 1099). Kõige rohkem bibliografeeriti ajakirjadest Üks, Oma Hobu ja Reisimaailm.

9.1 Andmebaaside loomine

Lisaks andmebaasile ISE täiendame Tallinna Keskraamatukogu e-kogude andmebaasi, kust leiab ürituste videoid, ettekandeid, omaloomingut, e-noodikogu, ajaloolisi dokumente ja pressiteateid.

9.2 Infopäringud

Infopäringud		Muutus
2007	14061	+1403
2008	16300	+2239
2009	15616	-684
2010	10745	-4871
2011	10391	-354

*Leidumuspäringuid statistikasse ei arvestata.

Võrreldes aastaga 2010 langes infopäringute arv 3,3%. Viimase viie aastaga on päringute arv langenud kokku 26,1%. Lihtsamatele päringutele otsivad lugejad ise raamatutest ja veebist vastuseid, raamatukoguhoidja poole pöörduakse keerulisemate päringutega. Võimaluse korral pakutakse lugejale hoopis individuaalset kasutajakoolitust (koolituste arv tõusis aastaga 27,1%) , et tutvustada lugejale nt vajalikke andmebaase ja infootsivõtteid ning õpetada ära tundma kvaliteetseid infoallikaid. Kindlasti on infopäringute arvu langust mõjutanud ka haruraamatukogude suvised kollektiivpuhkused.

Eestikeelse kirjanduse osakonna lugemissaali infopäringute analüüsist selgus, et teemapäringuid esitati kõige enam geograafia ja ajaloo alalt, kunsti, meelelahutuse ja spordi valdkonnast ning meditsiinist. Kõige vähem pöördusid lugejad raamatukoguhoidja poole tehnika-alaste teemapäringutega.

Päringuid oli väga erinevaid. Endiselt küsitakse Eesti rahvarõivaste kohta. Küsimusi esitatati erinevate riikide (kultuur, vaatamisväärsused, ajalugu, poliitika jne) ning isikute (nt Jaan Tõnisson, Phytagoras, Marco Polo, Henry Purcell, Louis Pasteur, Carl Friedrich Schmidt, Toomas Hendrik Ilves jt) tegevuse ja eluloo kohta. Samuti pöörduakse endiselt raamatukoguhoidja poole isiklike muredega. Näiteks küsiti, kus asuvad lähimad politseijaoskonnad, kuidas euroga hakkama saada, mis aastast muutus pensioni arvestamise koefitsient, millised on soodustingimustel vanaduspensionile õigust andvad ametikohad, tervise valdkonnast naha-, silmahaiguste, söömishäirete, ravivõimlemise jms kohta. Huvitavamad päringud olid nt fantoomrasedus, värvipimedus, mulla PH määramine, puidust talunõud, keskkonnapõgenikud, kapok kiud, kui palju kaalub küürvaala keel, hemangiroom, keskaja müstitsism, triggerpunkt,

feedback games, Aafrikas olevad haigused läbi aegade võrreldes teiste riikidega, rahvuslikud nukud, Eestis elanud või suvitanud rahvusvaheliselt tuntud kirjanikud.

Lapsed esitasid teemapäringuid peamiselt taimedest ja loomadest, kuid küsiti nt ka seebimulli, tenorite kui häälerühma kohta, tunti huvi loomade rände ja globaalse soojenemise vastu, üllatavaks osutus päring „laps ja meedia“, sooviti teada rohkem ahjude ehitamise, alkoholiprobleemide ja lauakommete kohta. Veel küsiti laste õiguste ja kohustuste kohta, sooviti kirjutada pilliroost, pruunkarust, Hiiumaa ja Läänemaa kindakirjadest, tervislikust toitumisest, vulkaanidest, Iirimaa ja Araabia maade muusikast ning Pärsia kuningas Kyros II-st. Kunstitudengid on käinud maalide reprodid otsimas, lasteaiaõpetajad aga ringmänge koos nootidega ning muinasjutte putukatest. Huvitavamad päringud olid veel ühe liblikate liigi kasekirilaste ja Aspergeri sündroomi kohta.

Valmis 24 uut kirjandusnimestikku ja täiendati varemkoostatud nimestikke.

9.3 Trükised ja veebiväljaanded

Juba neljandat aastat anti Tallinna Keskraamatukogus välja lasteraamat, mis kingiti igale Tallinnas esimesse klassi läinud lapsele. Sel aastal anti välja Kätlin Vainola kirjutatud ja Tallinna Keskraamatukogu kunstniku Kertu Sillaste illustratsioonidega raamat „Suvevaheaeg koolis“. Raamatu väljaandmist toetasid ka Kultuuriministeerium ja Eesti Kultuurkapital. Raamat kingiti 4037-le lapsele ja nende õpetajatele. Raamatute üleandmiseks kutsuti esimesi klasse külla koolidele lähimatesse haruraamatukogudesse või teenindusosakondadesse. Raamatukogus tutvustati lastele nii kinkeraamatut kui teisi Kätlin Vainola kirjutatud raamatuid ning selgitati, mis koht see raamatukogu on, kuidas siit raamatuid leida ja kuidas saada lugejaks. Õpetajad on öelnud, et kuna kõigil lastel on raamat olemas, on hea seda kooliprogrammi raames lugeda ja selle üle arutleda. Männi raamatukogu nendib, et juba samal päeval tulid mitmed lapsed pärast koolipäeva ennast lugejaks registreerima ja raamatuid laenama. Antud raamat lisati e-raamatuna ka Lastelehele.

Kokkuvõte

2011. aasta algas viimaste toimingutega eurole üleminekuks ja lõppes rahvaraamatukogude komplekteerimisteemade aruteludega. Aasta jooksul korraldati kirjanduse tutvustamiseks erinevaid üritusi ja näitusi, inforuumis paremaks orienteerumiseks ja eluga paremini hakkasaamiseks pakuti erinevatele sihtrühmadele erinevaid kasutajakoolitusi. Täiendati eritarkvarasid, et pakkuda oma lugejatele antud eelarve raames võimalikult kaasaegset raamatukoguteenust.

2012. aasta tuleb raamatukogule endiselt keeruline, kuna kolmandat aastat tuleb hakkama saada kärbitud eelarvega, v.a komplekteerimiskulud, mida linn tõstis. Viimane on väga tervitatav, kuna valmis e-raamatute laenamis- ja lugemiskeskond ELLU, st raamatukogu on alustanud ka eestikeelsete e-raamatute ostmist. E-raamatute hinnad on kõikuvad ning täna ei ole veel selge, milliseks kujuneb laenutushüvitise mudel. Komplekteerimiseelarve tõus võimaldab suurendada ka koolis soovitatava

kirjanduse eksemplaarsust, nt kirjutab Nõmme raamatukogu oma aastaaruandes: “Paraku ei ole aga koolikohustusliku programmi kuuluvate teavikute eksemplaarsus analoogiliselt eelnevate aastatega siiski piisav. Olukorda raskendab ka olemasolevate eksemplaride lagunemine. Suur osa nendest vajaks uuesti köitmist, kuid kuna nõudlus on suur ja köitmisel viibivad raamatud üsna kaua, siis proovitud raamat oma jõududega ära parandada ning lugejale siiski välja laenutatud. Kindlasti ei ole see aga kõige parem lahendus.”

Eelarve jäi aga samaks muus osas, mis tähendab raamatukogu olulist vaesumist inventari ja infotehnoloogia poolest ning tähendab ka meie konkurentsivõime vähenemist teiste kultuuri- ja haridusasutustega võrreldes. Samuti toob eelarve nii oluline vähenemine kaasa olukorra, kus ainuüksi endisele tasemele jõudmine vajab täiendavaid ressursse.

2012. aastal alustab Spordi- ja Noorsooamet jäähalli, mille kompleksis on ette nähtud ka raamatukogu, projekteerimisega. Projekt hõlmab paljusid objekte: lisaks raamatukogule ja jäähallile ujumiskeskust, konverentsisaali ja hotelli. Ehitamisega plaanitakse algust teha oktoobris 2012 ning kogu projekt peaks lõplikult valmima 2014. aasta augustis.

Raamatukogu aruanne on koostatud Tallinna Keskraamatukogu administratsiooni, töötlusosakonna, teenindusüksuste ja haruraamatukogude aruannete põhjal ja struktuuriüksuste juhtide abil.

Kaie Holm
Direktor

Triinu Seppam
Teenindusdirektor